

Thematic Analysis Of Couples' Sexual Health Indicators, Its Study And Compilation from the Perspective of the Holy Quran

Narges Vahidnia¹ | Khodabakhsh Ahmadi Nodeh² | Mozghan Mardani Rad³ | Noor Ali Farrokhi⁴

DOR: 20.1001.1.26454955.1401.17.58.3.2

Abstract

The aim of this study was to investigate the effectiveness of Integrative Reminiscence therapy on Meta-Worry and intolerance of uncertainty of war veterans with at least 30 months of experience in the front of the imposed war in Mazandaran province. The method of the present study is quasi-experimental with a pretest-posttest design with a control group. The statistical population in this study is all warriors of Mazandaran province with at least 30 months of experience in 8 years of holy defense. The selection of samples was first done through the available non-random sampling method. Then we used simple random sampling to divide the samples into different groups. In this way, first 24 fighters were randomly selected and then randomly divided into two groups of 12 experimental and control. The intervention was held weekly in Nine 90-minute sessions with specific topics of each session. Descriptive statistics (mean and standard deviation) and inferential statistics (covariance and t-test with independent samples) were used to analyze the results. Findings showed that in both variables, the difference between the two groups was significant and the Integrative Reminiscence therapy significantly led to a reduction in meta-worry and intolerance of uncertainty of the war veterans. The results of this study show that specific memory interventions can be effective and can be used as adjunctive therapy along with other therapies.

Keywords: Integrative Reminiscence Therapy, Met-Worry, Intolerance of Uncertainty, War Veterans.

Research Paper

Received:
23 September 2020Revise:
01 December 2021Accepted:
29 December 2021Publication:
29 December 2021

P.P: 67-112

ISSN: 2645-4955
E-ISSN: 2645-5269

1. PhD Candidate, Department of Education and Counseling, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Tehran Azad University, Central Branch, Tehran, Iran

2. Corresponding Author: Full Professor, Behavioral Sciences Research Center, Baqiyatollah University of Medical Sciences, Tehran, Iran and the Invited Professor of Tehran Azad University Central Branch, Tehran, Iran
Kh-ahmady@yahoo.com

3. Assistant Professor, Department of Education and Counseling, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Tehran Azad University, Central Branch, Tehran, Iran

4. Associate Professor, Group of Assessment and Measurement, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran and the Invited Professor of Tehran Azad University Central Branch, Tehran, Iran

Cite this Paper: Vahidnia' N; Ahmadi Nodeh' K & Mardani Rad' M, . Examining and criticizing the opinions of opponents of population increase from the verses and hadiths indicating generation limitation The Women and Families Cultural-Educational, 67(2), 11-34.

Publisher: Imam Hussein University

© Authors

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۷/۰۲

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۰۹/۱۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۲/۱۲

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۰۲/۱۲

صص: ۶۷-۱۱۲

شابا چاپی: ۲۶۴۵-۴۹۵۵
الکترونیکی: ۲۶۴۵-۵۲۶۹

تحلیل موضوعی شاخص‌های سلامت جنسی زوجین و بررسی و تدوین آن از منظر قرآن کریم

نرگس وحیدنیا^۱ | خدابخش احمدی نوده^۲ | مژگان مردانی‌راد^۳ | نورعلی فرخی^۴

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین شاخص‌های سلامت جنسی با توجه به دیدگاه قرآن کریم صورت پذیرفت. این مطالعه از نوع پژوهش‌های کیفی و کمی (آمیخته) است. در این تحقیق، از رویکرد تحلیل محتوا، روش دلفی و مطالعه میدانی استفاده گردید. ۱۰۳ آیه قرآنی انتخاب شد و مفاهیم آن توسط اساتید علوم قرآنی بررسی گشت. مفاهیم قرآنی توسط اساتید حوزه مشاوره خانواده به مؤلفه‌های روان‌شناسی تبدیل شد. مؤلفه‌ها به صورت کد گذاری‌های باز، محوری و انتخابی نوشته شدند. بر اساس یافته‌های به دست آمده، ۱۱ شاخص سلامت جنسی تدوین شد که شامل: پایبندی به ارزش‌ها، خود مراقبتی، داشتن حیا، عفاف و پاکدامنی، انجام ازدواج، ازدواج مناسب، ازدواج مجدد و چند همسری، تعامل مناسب بین زن و شوهر، طلاق شایسته، رفتار جنسی سالم، رفتار جنسی ناسالم، روش‌های مقابله با انحرافات جنسی می‌باشد. جامعه آماری ۵۷۲ تن است. در اعتبارسنجی شاخص‌ها به روش مطالعه میدانی، ۸ شاخص تأیید شد که شامل: پایبندی به ارزش‌ها، داشتن حیا، عفاف و پاکدامنی، ازدواج مناسب، تعامل مناسب بین زن و شوهر، طلاق شایسته، رفتار جنسی سالم، رفتار جنسی ناسالم، روش‌های مقابله با انحرافات جنسی بود. نتایج نشان می‌دهد با توجه به آیات و مستندات کلام وحی، در خصوص شاخص‌های سلامت جنسی که به طور مفصل به عوامل، راهکارهای آن و روش‌های مقابله با انحرافات جنسی پرداخته است، وجود این مبانی ضمن تقویت روابط زناشویی و تحکیم خانواده، موجبات پیشگیری از خیانت‌های زناشویی در زندگی مشترک را فراهم می‌آورد.

کلیدواژه‌ها: شاخص؛ سلامت جنسی؛ خیانت زناشویی.

۱. دانشجوی دکتری، گروه تربیت و مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد تهران، واحد مرکزی، تهران، ایران
۲. نویسنده مسئول: استاد مرکز تحقیقات علوم رفتاری، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، تهران، ایران و استاد مدعو، واحد مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
Kh-ahmady@yahoo.com
۳. استادیار، گروه تربیت و مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد تهران، واحد مرکزی، تهران، ایران
۴. دانشیار، گروه سنجش و اندازه‌گیری، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران و استاد مدعو دانشگاه آزاد تهران واحد مرکزی، تهران، ایران

استناد: وحیدنیا، نرگس؛ احمدی نوده، خدابخش؛ مردانی‌راد، مژگان؛ فرخی، نورعلی. تحلیل موضوعی شاخص‌های سلامت جنسی زوجین و بررسی و تدوین آن از منظر قرآن کریم؛ فرهنگی - تربیتی زنان و خانواده، ۲۰۲۰، ۳۴-۱۱. DOR: 20.1001.1.26454955.1401.17.58.3.2

© نویسندگان

ناشر: دانشگاه جامع امام حسین (ع)

این مقاله تحت لایسنس آفرینندگی مردمی (Creative Commons License- CC BY) در دسترس شما قرار گرفته است.

مقدمه و بیان مسئله

تمایلات جنسی^۱ در زندگی انسان جایگاه خاصی دارد و با وجود عامل پیری، برای مردان و زنان باقی می‌ماند (آراس و همکاران^۲، ۲۰۱۳). میل جنسی عبارت است از تحریک بدنی و روانی که منبع آن محرکی است که در یکی از اعضاء بدن وجود دارد و هدف آن ارضاء و به ثمر رساندن تحریک بدنی و روانی است. افکار و هیجان‌ها در ایجاد میل جنسی نقش دارند. خیال‌بافی، رؤیای روز، موسیقی، رنگ، ابراز عشق، میل به صحبت در برانگیختگی جنسی، غالباً نقش نیرومندی ایفا می‌کنند (تیزرو، ۱۳۹۴). فقدان میل جنسی ممکن است به صورت کاهش دفعات هم بستری، عدم احساس جذابیت در شریک جنسی یا شکایت آشکار از فقدان میل جنسی ظاهر شود (مرتضوی، بخشایش، فاتحی‌زاده و امانی‌نیا، ۱۳۹۲).

ازدواج^۳ کلید شادکامی است (وناسچه، سویسگود و ماتیس^۴، ۲۰۱۳). روابط جنسی، بخش جدایی‌ناپذیر روابط عاشقانه است (شولمن و کیپنس^۵، ۲۰۰۱). از این رو، زوجین باید از یک رابطه سالم، مناسب و بهنجار جنسی بهره‌مند شوند و هر فکر، عملکرد و رفتاری نمی‌تواند سالم و سازنده باشد (رشیدی، کیانی، حق‌اللهی و شهبازی صیقلده، ۱۳۹۴).

سلامت جنسی^۶ حرکت مثبت برای تمایلات جنسی، امکان داشتن ارتباط جنسی مشروع، امن و مطلوب به دور از تهدید، اجبار، تبعیض و خشونت است. از این رو برای اینکه سلامت جنسی به دست آید، حقوق جنسی همه اشخاص باید محترم شناخته شده، حمایت و تقویت شود (مقدادی و جوادپور، ۱۳۹۶).

سازمان بهداشت جهانی^۷ سلامت جنسی را به عنوان سلامت جسمی، احساسی، روانی و اجتماعی در رابطه با جنسیت تعریف کرده است (کوئینزلند^۸، ۲۰۰۸). همچنین به عنوان یکپارچگی جسمی، عاطفی، فکری و جنبه‌های اجتماعی جنسی که موجب غنی‌سازی ارتباط و

1. Sexual desires
2. Aras, H. B. , Icgasioglu, A. , Yumusakhuylu, Y. , Kemahli, E. , Haliloglu, S. , & Oguz, F.
3. Marriage.
4. Vanasche, S. , Swissgood, G. , and Matthjs, K.
5. Schulman, S. , and Kipnis, O.
6. Sexual health.
7. World Health Organization (WHO).
8. Queensland Government.

عشق می‌شود، تعریف شده است (چو و همکاران^۱، ۲۰۱۵)؛ بنابراین سلامت جنسی رویکردی مثبت به امور جنسی در انسان است و به پربارتر کردن زندگی و روابط بین فردی اشاره دارد و فقط به مشاوره و مراقبت از باروری و بیماری‌های جنسی خلاصه نمی‌شود (جکمن^۲، ۲۰۱۵).

این سازمان، آموزش سلامت جنسی مبتنی بر توانمندسازی را به عنوان بهترین راه حصول اطمینان از یادگیری و اتخاذ رفتار جنسی امن و سالم و محدود کردن رفتار جنسی غیربهداشتی بر شمرده است (بستانی خالصی، سیمیر و آذین، ۱۳۹۶). از بعد روان‌شناختی سلامت جنسی می‌تواند تأثیر خوبی روی ابعاد مختلف زندگی زناشویی بگذارد. ایجاد فضای صمیمانه، تجربه عاشقانه مشترک، تقویت روابط عاطفی و جنسی، نحوه آمیزش، ارگاسم همسران در روابط جنسی و ارتباط با فرزندان، از سلامت جنسی خانواده نشأت می‌گیرد. (میر ابراهیمی، ۱۳۹۳). رفتار جنسی^۳ سالم، تقویت‌کننده کیفیت زندگی جنسی زوجین بوده و رضایتمندی جنسی را به دنبال دارد (معصومی، زارعی، آذین و علمی، ۱۳۹۶). همچنین باعث ایجاد میل به سازگاری و کاهش تنش‌های موجود می‌شود. از جمله کارکردهای روابط جنسی سالم، رسیدن به سلامت و آرامش است (حسین‌زاده، ۱۳۹۰).

مطالعات نقش عوامل مختلف را در سلامت جنسی بررسی کرده‌اند. بیسون^۴ (۲۰۱۹) دلبستگی سالم والدینی و تاب‌آوری را لازمه سلامت جنسی زنان می‌داند. به نظر او دلبستگی سالم والدینی می‌تواند در بازنمایی خود زنان از بدن جنسی‌شان تأثیر بگذارد و بدین ترتیب سلامت جنسی را افزایش دهد.

سلامت جنسی یکی از ملاک‌های سلامت جامعه است (هیریسچیرت، داریا، مارشال و طلوع شمس^۵، ۲۰۱۸). رفتار جنسی سالم^۶ در دوره مجرد و تأهل، آرامش و آسایش فکری و روانی افراد را تأمین می‌کند. همچنین رفتارهای جنسی ناسالم، مشکلات و بحران‌هایی در زندگی فرد و اجتماع به همراه خواهد داشت (جهان‌بین، احمدی و بنیانی، ۱۳۹۷). از سوی دیگر هر گونه رابطه

1. Chou, D. , Cottler, S. , Khosla, R. , Reed, G. M. , & Say, L.

2. Jackman.

3. Sexual behavior.

4. Basson, R.

5. Hirschtritt, M. E. , Dauria, E. F. , Marshall, B. D. , & Tolou-Shams, M.

6. Healthy sexual behavior.

جنسی که خارج از ازدواج باشد، اعم از سوءاستفاده جنسی، تجاوز و روابط بدون ازدواج، روابط جنسی ناسالم^۱ نامیده می‌شود (احمدی، ۱۳۹۷). خیانت زناشویی^۲ نیز یکی از منابع اصلی است که سلامت جنسی را به خطر می‌اندازد (بویس، زلدون، تلز و بارینگتون^۳، ۲۰۱۶).

هر گونه رابطه جنسی (دهانی، مهبل و مقعدی) که بدون استفاده از وسایل ایمنی، از قبیل کاندوم (مردانه یا زنانه) انجام گیرد که در آن احتمال ابتلا به ایدز و دیگر بیماری‌های منتقله جنسی افزایش یابد، رفتار پرخطر جنسی^۴ نامیده می‌شود. همچنین داشتن شرکای جنسی متعدد و گذری و از طرفی رابطه جنسی در زمان مصرف مواد مخدر، جزء رفتارهای پرخطر جنسی قرار دارد (نظر آبادی، ۱۳۹۳).

روابط جنسی ناسالم، پیامدهای آسیب‌زایی برای فرد، خانواده و جامعه دارد. تبعات آن در حوزه فردی، شامل خطر ابتلا به بیماری‌های^۵ HIV (کریوا و همکاران، ۲۰۱۳۶)، هپاتیت‌های B و C، سرطان سرویکس^۶ و دیگر بیماری‌های منتقله از طریق رابطه جنسی است (رحمانی، بیدار پور، مرادی، کرمی و ملاشیخی، ۱۳۹۴) و در حوزه خانواده، شامل بارداری زودرس و ناخواسته، بیماری‌های عفونی و (لرکی و همکاران، ۱۳۹۳) سقط‌های عمدی و ناایمن، عفونت‌های منتقله آمیزشی^۸ و ناباروری‌های بعدی و حاملگی خارج رحمی می‌شود (رحمانی، مرقاتی خوبی، مقدم بنایی، غلامی و ترابی، ۱۳۹۶). همچنین در حوزه اجتماعی، رفتارهای نابهنجار جنسی، نقطه عطف رشد HIV و تهدیدی جدی برای سلامتی و بهزیستی افراد جامعه به شمار می‌آیند (رضازاده و همکاران، ۱۳۹۴).

برای جلوگیری از بیماری‌های مقاربتی، بایستی رفتارهای پرخطر جنسی را کاهش داد. خودداری از رابطه جنسی در صورت لزوم، داشتن رابطه تک همسری، کاهش صحیح و مداوم

1. Unhealthy sex.
2. Infidelity.
3. Boyce, S. , Zeledón, P. , Tellez, E. , & Barrington, C.
4. High-risk sexual behavior.
5. Human immunodeficiency virus.
6. Chariyeva, Z. , Golin CE. , Earp JA. , Maman S. , Suchindran C. , Zimmer C.
7. Cervical cancer.
8. Venereal disease (VD).

شرکای جنسی و استفاده از کاندوم، از جمله عملکردهای مناسب در جهت کاهش رفتارهای پر خطر جنسی است (معینی و همکاران، ۱۳۹۲).

پژوهش‌هایی که تا کنون در زمینه سلامت جنسی انجام شده است، شامل: آموزش زوج درمانی در جهت کنترل بهبود اختلالات و کژکاری‌های جنسی^۱، برنامه جامع آموزشی در زمینه ارتقاء مهارت‌ها، تمایلات جنسی و هویت جنسیتی^۲، سلامت تناسل، پیشگیری از بارداری، بارداری و مراقبت قبل از زایمان، سقط جنین، بیماری‌های انتقال یافته از طریق جنسی (آمیزشی)، بدرفتاری، تجاوز، خشونت و بهره‌کشی می‌باشد.

در مورد خلأهای پژوهشی در این زمینه می‌توان گفت که پژوهش‌های انجام شده، صرفاً از بُعد پزشکی و فیزیولوژیک به سلامت جنسی پرداخته است و ابعاد دیگر سلامت جنسی، مانند جنبه‌های فطری، معنوی، روحی و روانی مغفول مانده است. از آنجا که انسان دارای ابعاد وجودی و شخصیتی پیچیده‌ای است و لایه‌های شناختی درون او بسیار شگرف است، چه بسا پراختن عمیق به این موضوع، جامعه بشری را از حیرت و سردرگمی برهاند.

سلامت جنسی از منظر آیات وحی، دارای ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و معنوی است که تأثیرات بالقوه و بالفعلی در جامعه بشری دارد. انسان در خانواده و سپس جامعه، در حوزه‌های مختلف نقش‌های متعددی ایفا می‌کند. ارتباط این نقش‌ها با سلامت جنسی در لوای غریزه‌های وجودی وی محرز است. از آنجا که تنها بعد پزشکی در سلامت جنسی مورد نظر محققان قرار گرفته است، این پژوهش و بسط آن، در فعالیت‌های گسترده بشر حائز اهمیت است.

استحکام خانواده، سلامت جامعه، حضور انسان‌های شایسته و سالم، عقل سالم در بدن سالم، نابغه و نخبه پروری، اختراعات، اکتشافات و نوآوری، همه و همه از پایه‌گذاری روش صحیح رفتار جنسی سالم بر پایه اصول خدا خواهی به منصفه ظهور خواهد رسید. جلوگیری از جرم، جنایت و هرزگی، کاهش و حذف انسان‌های سربار، بی‌مبالات و جانی از تأثیرات پرداختن به سلامت جنسی و حیانی است. هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی شاخص‌های سلامت جنسی زوجین از منظر قرآن است.

1. Sexual disorders and perversions.

2. Gender identity.

روش پژوهش

در این پژوهش ابتدا از روش تحلیل محتوا استفاده شد؛ تحلیل محتوا عبارت است از فنی که به وسیله آن مشخصات خاص پیام به طور روشمند و دقیق به منظور استنباط علمی شناسایی می‌شود. دقت و عینیت امر متضمن آن است که تحلیل، مبتنی بر قواعدی مشخص باشد تا به دانش پژوهان امکان دهد از پژوهش‌های مختلف به نتایج یکسان دست یابند (فرانکفورد و نیچمپاس^۱ به نقل از بختیاری، بدوی، هشامی فشاری و نصیری، ۱۳۹۳).

در تحلیل محتوا، داده‌های خام بر اساس استنباط و تفسیر صورت گرفته، درون طبقات و درون مایه‌ها قرار می‌گیرند. در این روش، پژوهشگر مفسری است که داده‌ها را جهت یافتن قسمت‌های معنادار می‌خواند و پس از یافتن آن‌ها، کدگذاری، طبقه‌بندی و سازمان دهی داده‌ها را انجام می‌دهد. این فرآیند تا زمانی که طبقات معنادار با هم ارتباط یافته و درون مایه‌های خود را نشان دهند، ادامه می‌یابد.

طی فرآیند تحلیل داده‌ها، ابتدا واحدهای تحلیل^۲ مشخص می‌شوند (بامداد، مرادی و سلیمی، ۱۳۸۴) که در پژوهش حاضر، نتایج هر پژوهش به عنوان واحد تحلیل در نظر گرفته شدند. پس از آن، واحدهای معنایی^۳ مشخص شدند که عبارات برگرفته از نتایج پژوهش‌ها در ارتباط با عوامل سلامت جنسی بودند. سپس کدگذاری انجام شد که طی آن، واحدهای معنایی فشرده شده و به کد تبدیل شدند. کدها خلاصه و دسته‌بندی شده و طبقات را به وجود آوردند. بر اساس کدگذاری محوری که مفاهیم را در قالب مقوله‌ای کلی، شرایط علی، راهبردها، زمینه و پیامدها طبقه‌بندی می‌کند، در جریان کدگذاری باز، مقولات بزرگ‌تر و انتزاعی‌تر ارائه گردید و به تدریج، یک نظام طبقه‌بندی بر اساس مقوله‌ها شکل گرفت.

در روش دلفی^۴، این نظام طبقه‌بندی در اختیار چند متخصص در حوزه خانواده قرار گرفت و نظرات آنها لحاظ شد و طبقه‌بندی مقوله‌های اصلی صورت پذیرفت. سپس محتوای مباحث در قالب مقوله‌های فرعی و مفاهیم در این نظام طبقه‌بندی جای گرفت. در مرحله بعد، تکرارها و

1. Frankfurt and Nachmias
2. Analysis units.
3. Meaning units.
4. Delphi method.

همپوشانی‌ها حذف شد و یکپارچه‌سازی انجام شد و در نهایت، به یک طبقه‌بندی اصلی رسیدیم که در این پژوهش ارائه گشت و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

در مرحله بعد با بهره‌گیری از خلاقیت محقق و بر اساس ابعاد مباحث و مفهوم‌شناسی، مدل‌سازی مقوله‌ها و نتایج انجام شد. در این مدل‌سازی معیارهای معنادار بودن، مطابق نظریه و مشاهده، قابلیت تعمیم، بازآفرینی، دقت، قاطعیت و اثبات‌پذیری مورد توجه قرار گرفت.

جامعه آماری این روش تحقیق در رساله حاضر، صاحب‌نظران و متخصصان حوزه سلامت جنسی بود. این جامعه، شامل اساتید دانشگاه، پژوهشگران، درمانگران و سایر اساتید مرتبط بود که در زمینه مزبور صاحب تألیف، درمان و عملکرد اجرایی هستند. در تحقیق حاضر، تعداد بیست تن از اساتید و صاحب‌نظران رشته‌های تخصصی مرتبط با این حوزه، با شیوه‌ی نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. این تعداد شامل ۱۰ متخصص خانواده و ۱۰ متخصص قرآنی بود.

در تحقیق حاضر برای تعیین میزان اعتبار شاخص‌های سلامت جنسی که حاصل اجرای مراحل قبلی پژوهش است، از روش مطالعه میدانی بهره گرفته شد. برای این منظور، شاخص‌ها و مؤلفه‌ها مطابق الگوی قرآنی، پس از استخراج، به صورت چک لیست تنظیم شد. چک لیست مزبور میان دو گروه از زن و شوهرهای دارا و فاقد تجربه خیانت زناشویی اجرا شد تا معلوم شود که شاخص‌های مزبور به چه میزان در بین دو گروه تمییز و تفکیک ایجاد می‌کند. از این رو، الگو و کارآمدی آن بررسی و اثبات شده است.

به منظور رعایت اصول اخلاقی، موارد ذیل در پژوهش رعایت شدند: در این مطالعه، رضایت آگاهانه برای مشارکت در طرح به صورت شفاهی از مشارکت‌کنندگان دریافت شد (اصل رضایت). جهت تکمیل پرسشنامه، اجازه و هماهنگی با مشارکت‌کنندگان به عمل آمد (اصل داوطلبانه بودن). به شرکت‌کنندگان اطمینان داده شد که اطلاعات پرسشنامه به صورت محرمانه تلقی شده و صرفاً در جهت پژوهش بکارگیری خواهد شد (اصل رازداری).

جامعه آماری و گروه نمونه پژوهش

جامعه آماری پژوهش کلیه افراد متأهل در سطح شهر تهران در سال ۱۳۹۸ بود. تعداد ۵۷۲ تن که ۴۳۰ تن آنها فاقد خیانت زناشویی و ۱۴۲ تن از آنها دارای خیانت زناشویی بودند، به نسبت

توزیع جنسی به روش هدفمند انتخاب شده و مورد بررسی قرار گرفتند. زنان و مردانی که انتخاب شدند، معیارهای ورودی ذیل را داشتند: (۱) برای مشارکت در تحقیق رضایت داشته باشند، (۲) در حال حاضر با همسرشان زندگی کنند، (۳) همسر فعلی اولین و تنها همسرشان باشد، (۴) بیش از دو سال از زندگی زناشویی‌شان گذشته باشد، (۵) حداکثر عمر ازدواجشان ۳۰ سال باشد، (۶) فاقد بیماری مزمن جسمانی یا روان‌شناختی باشند.

ابزارها

چک لیست شاخص‌های پیشگیری از خیانت زناشویی: ابتدا محقق تمامی آیات مرتبط با روابط و خیانت زناشویی و تفاسیر مربوط به آنها را از قرآن و تفاسیر المیزان، نور و نمونه استخراج کرد. در این مرحله، بعد از آنکه با توجه به نتایج روش مرور سیستماتیک، ۱۱ شاخص پیشگیری از خیانت زناشویی از منظر قرآن تهیه شد، به منظور سنجش وضعیت شاخص‌های مرتبط با پیشگیری از خیانت زناشویی، یک پرسشنامه - شامل ۴۱۳ عبارت از ۱۱ شاخص - در یک مقیاس پنج لیکرتی (۰=هیچ تا ۴=خیلی زیاد) تدوین شد.

یافته‌ها

طبق روش تحلیل محتوا جهت تعیین شاخص‌های سلامت جنسی از منظر آیات قرآن کریم، تعداد ۱۰۳ آیه از قرآن که مرتبط با موضوع بود، استخراج شد. مفاهیم آیات، با استفاده از تفاسیر (نور، نمونه و المیزان) استخراج شد. طبق روش نظرسنجی از متخصصان، آیات استخراج شده به همراه مفاهیم آن از سوی ۱۰ تن از اساتید علوم قرآنی مورد بررسی و تأیید از لحاظ روایی و مفهومی قرار گرفت.

آنها با بررسی و ویرایش مجدد، نظراتشان را در مورد میزان مرتبط بودن مفاهیم آیات با موضوع پژوهش بیان کردند. بعد از جمع‌آوری نظرات متخصصان قرآنی، مفاهیم استخراج شده از سوی ۱۰ تن از اساتید خبره مشاوره خانواده مورد بررسی، تکمیل و تأیید قرار گرفت. ایشان پس از مطالعه جدول مفاهیم استخراج شده، دیدگاه خود را در مورد میزان مرتبط بودن مؤلفه‌های قرآنی با مؤلفه‌های روان‌شناسی بیان کردند. پس از تنظیم جدول شاخص‌های سلامت جنسی، به جهت

تمرکز و کارایی بیشتر به موجز و محتوایی کردن شاخص‌ها پرداخته شد و در نهایت، شاخص‌های سلامت جنسی از دیدگاه قرآن تدوین شد.

جدول ۱. شاخص‌های سلامت جنسی

مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی	مؤلفه محوری
داستن ایمان	از ویژگی‌های مؤمن این است که زنا نمی‌کند (فرقان، ۶۸) / بندگان خاص خداوند، قتل و زنا نمی‌کنند (فرقان، ۶۸) / شانه ایمان واقعی، خیانت نکردن در پنهانی و آشکار است (یوسف، ۵۲) / ایمان و عبادت زن، مهم‌تر از باکره یا بیوه بودن اوست (تحریم، ۵) / توجه به خدا، عامل بازدارنده از گناه و لغزش است (یوسف، ۲۳) / خداوند مراقب اعمال، گفتار، نیت و خطورات قلبی ما است (نساء، ۱) / نشانه ایمان واقعی، مقاومت در برابر خواسته‌های ناحق همسر و فرزند است (تغابن، ۱۴)	
داستن تقوا	تقوا بهترین مراقب و محافظ است (اعراف، ۲۶) / حجاب، روح تقوا است برای محافظت از روح باید از راه‌های مختلف، تقوا داشت (اعراف، ۲۶) / تقوا و اراده انسان، می‌تواند بر زمینه‌های انحراف و خطا غالب شود (یوسف، ۲۳) / کارکرد تقوا در ستر عیوب و زینت بخشی از لباس هم بیشتر است (اعراف، ۲۶) / تقوا، فلسفه‌ی احکام الهی است. آمیزش جنسی مشروع نیز برای تقواست (بقره، ۱۸۷) / سفارش به تقوا، بخصوص در مسائل زناشویی مورد نظر است (بقره، ۲۳۵)	پایبندی به ارزش‌ها
پرهیز از گناه	مخلص شدن موجب محفوظ ماندن شخص از گناه می‌شود (یوسف، ۲۴) / گناه انسان را مسخ می‌کند (زشت‌ترین راه برایش حق و زیبا جلوه می‌کند) (هود، ۸۰) / گناه علنی و آگاهانه، زشتی، کیفر و انتقاد بیشتری دارد (نمل، ۵۴) / بدتر از فساد، تکرار آن است (مسد، ۴) / رنج و سختی نمی‌تواند مجوز ارتکاب گناه باشد (یوسف، ۳۳) / به خاطر مال دنیا نباید وارد مسیر فحشا شد (نور، ۳۳) / در صورت عدم جلوگیری از فساد، هجرت از محیط فاسد لازم است (هود، ۸۰)	
امید به پاداش	کسی که خود را از زنا حفظ کند، خداوند نعمت بزرگی را به او می‌دهد. (تحریم، ۱۲) / پرهیز از زنا پاداش دارد. (فرقان، ۶۸) / مردان و زنانی که شرمگاه خود را حفظ می‌کنند، پاداش بزرگی دریافت می‌نمایند. (احزاب، ۳۵) / پاداش برای مردان و زنانی است که از نظر جنسی پاکدامنی خود را حفظ می‌کنند. (احزاب، ۳۵)	پایبندی به ارزش‌ها

مؤلفه محوری	مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی
پایبندی به ارزش‌ها	طلب امداد الهی	هر کس به خدا پناه ببرد، محفوظ می‌ماند (یوسف، ۳۴) / باید در برابر نفس از خدا کمک خواست (یوسف، ۵۳) / یاد کردن الطاف الهی، از عوامل ترک گناه است (یوسف، ۲۳) / انسان با استمداد از خداوند، می‌تواند در هر شرایطی از گناه فاصله بگیرد (یوسف، ۳۳) / برای نجات از خطر غریزه‌ی جنسی، باید از خدا کمک خواست (یوسف، ۲۳) / اگر امداد الهی نباشد، ممکن است هر کسی در برابر میل جنسی منحرف شود (یوسف، ۲۴) / در زمان فقر، به جای فحشا از خدا کمک بخواهید که بخشنده و مهربان است (نور، ۳۳)
خود مراقبتی	دانستن ارزش انسانی	انجام گناه (زنا)، با کرامت انسانی ناسازگار است (یوسف، ۲۳) / ارزش واقعی زن، به کمالات اوست (تحریم، ۵)
	مراقبت از نفس	نفس آدمی، او را به خلاف می‌کشانند (یوسف، ۵۳) / قدرت شهوت به اندازه‌ای است که همسر پادشاه را نیز اسیر برده خود می‌کند (یوسف، ۲۳) / انسان جایز‌الخطا و غریزه جنسی در او قوی است (بقره، ۱۸۷) / ابتدا فکر و دل انسان منحرف می‌شود، سپس مرتکب خلاف می‌گردد (تحریم، ۴) / راه پاکدامنی، صبر پیشه کردن است (نساء، ۲۵)
	مدیریت غرایز	غرایز باید در مسیر مکتب کنترل شود (بقره، ۲۲۱) / در زندگی خانوادگی، تعادل میان وظیفه و غریزه لازم است (تغابن، ۱۴)
	پرهیز از ظلم به خود	هر کس قوانین الهی را رعایت نکنند، به خودش، دیگران و خدا ظلم کرده است (بقره، ۲۲۹) / ترک فرمان خداوند، خیانت و ظلم به خویش است (بقره، ۱۸۷)
	حفظ نگاه	خداوند به آنچه که مردان (به دلیل چشم چرانی) در ذهن خود می‌سازند، آگاه است (نور، ۳۰) / رعایت چشم و نگاه توسط مردان مؤمن لازم است (نور، ۳۰) / رعایت چشم و نگاه توسط زنان مؤمن لازم است (نور، ۳۱) / برای پاک‌تر ماندن، مراقبت چشم و حفظ فروج لازم است (نور، ۳۰)
پاکدامنی	حفظ حیای فرج	عورات خود را از دید دیگران بپوشانید (اعراف، ۲۶) / حفظ عورت خود، از نگاه حرام واجب است (نور، ۳۱) / مردان و زنانی که شرمگاه خود را حفظ می‌کنند، پاداش بزرگی دریافت می‌کنند (احزاب، ۳۵) / برای پاک‌تر ماندن، مراقبت چشم و حفظ فروج لازم است (نور، ۳۰)

مؤلفه فرعی	مؤلفه اصلی	مؤلفه محوری
<p>مرزهای الهی را محترم بشمارید و به آن نزدیک نشوید (بقره، ۱۸۷)/ حریم میان زن و مرد، یک ارزش است (قصص، ۲۳)/ در ارتباط با محارم، رعایت حدود و مرزها لازم است (احزاب، ۵۵)/ لازم است از هر کاری که موجب شکستن حریم حیا و حجاب می‌شود، دوری کرد (نور، ۲۷)/ جداسازی محیط به خاطر مصون ماندن افراد از گناه، کاری شایسته است (یوسف، ۳۳)/ حضور مرد و زن نامحرم در یک محیط در بسته، زمینه را برای گناه فراهم می‌کند (یوسف، ۲۳)/ مقدمات زنا را نیز نباید انجام داد؛ چرا که موجب هلاکت و سقوط انسان می‌شود (بقره، ۱۸۷)/ به زنا نباید نزدیک شد! در شرایط نزدیک شدن به آن، ممکن است فرد نتواند خود را کنترل کند (اسراء، ۳۲)/ زنا مسیر و فرآیندی دارد که نباید حتی به آن نزدیک شد (اسراء، ۳۲)/ بهتر است زنان نامحرم پشت سر مردان راه بروند (قصص، ۲۳)/ رفت و آمد زن در بیرون خانه باید بر اساس حیا و عفت باشد (قصص، ۲۵)/ از حیاء زنان، سوء استفاده نکنیم (قصص، ۲۳)/ هجرت و فرار از گناه، لازم است (یوسف، ۲۵)</p>	<p>رعایت حدود و مرزها (عدم نزدیکی به زنا)</p>	<p>داشتن حیا، عفاف و پاکدامنی</p>
<p>لباس و پوشش، زینت است (اعراف، ۲۶)/ پوشش مختص مسلمانان یا اهل کتاب نیست؛ هر کس که انسان است، لازم است پوشش داشته باشد (اعراف، ۲۶)/ حجاب، روح تقوا است! برای محافظت از روح باید از راه‌های مختلف تقوا داشت (اعراف، ۲۶)/ پوشاندن بدن به جز دست‌ها و صورت لازم است (نور، ۳۱)/ پوشاندن گردن و برجستگی بدن، مانند سر و سینه واجب است (نور، ۳۱)/ پوشش و لباس برای پنهان نمودن زشتی بدن لازم است (اعراف، ۲۶)/ پنهان کردن زینت‌های نهانی در مقابل غیر محارم لازم است (نور، ۳۱)/ سوء استفاده از زینت‌ها جایز نیست (نور، ۳۱)/ خودنمایی نشانه جاهلیت است (احزاب، ۳۳)/ جایگاه زن یا در خانه یا بیرون از خانه بدون خودنمایی است (احزاب، ۳۳)/ پوشش برای زنان پیر و سالخورده و اجنبی است؛ البته با دو شرط نخست، اینکه به سن و سالی برسند که معمولاً امیدی به ازدواج ندارند، دیگر اینکه در حال بر داشتن حجاب، خود را زینت نمایند (نور، ۶۰)/ پوشش برای زنان سالخورده‌ای که امید به نکاح دارند، واجب است (نور، ۶۰)/ میان زنان مسلمان حجاب لازم نیست، ولی نزد زنان غیر مسلمان حجاب لازم است (احزاب، ۵۵)</p>	<p>رعایت پوشش</p>	

مؤلفه محوری	مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی
داشتن حیا، عفاف و پاکدامنی	پاکدامنی	پاکدامنی یعنی نداشتن دوست از جنس مخالف (با هدف روابط جنسی) و عدم زناکاری (نساء، ۲۵) / ویژگی مؤمن، پاکدامنی، عفت و پرهیز از هر گونه آلودگی جنسی است (مؤمنون، ۷-۵) / پاکدامنی و عفاف، موجبات استجابات دعا را فراهم می‌سازد (یوسف، ۳۴) / راه پاکدامنی، صبر پیشه کردن است (نساء، ۲۵) / داشتن عفت و پاکدامنی برای هر سن و هر کسی بهتر است (نور، ۶۰) / ملاک در روابط اجتماعی، پاکی و طهارت است (نور، ۲۸) / پاکدامنی مرد بسیار مهم است (نساء، ۲۴) / پاک بودن مرد کافی نیست، گاهی زن‌ها مزاحم مردان هستند (یوسف، ۲۳) عفاف و پاکدامنی برای زن حصن (قلعه) است (تحریم، ۱۲) / دوستی پنهانی و زناکاری، هر دو خلاف احسان و عفاف است (نساء، ۲۵) / پاداش برای مردان و زنانی است که از نظر جنسی پاکدامنی خود را حفظ می‌کنند (احزاب، ۳۵)
اهمیت و فواید ازدواج	اهمیت و فواید ازدواج	عقد ازدواج، یک میثاق محکم است (نساء، ۲۱) / ازدواج برای تزکیه نفس است (بقره، ۲۳۲) / زن زینت زندگی است (آل عمران، ۱۴) / اهل فکر می‌توانند به نقش سازنده ازدواج پی ببرند (روم، ۲۱) / ازدواج عامل آرامش روح و زندگی است (اعراف، ۱۸۹) / ازدواج و زندگی با همسر آرام‌بخش است (روم، ۲۱) / زن و مرد در کنار یکدیگر آرام می‌گیرند (اعراف، ۱۸۹) / روابط جنسی، استرس را کاهش می‌دهد (اعراف، ۱۸۹) / روابط جنسی آرام‌بخش است (روم، ۲۱) / با ازدواج توسعه اقتصادی فراهم می‌شود (نور، ۳۲) / یکی از اهداف ازدواج، فرزندآوری است (بقره، ۲۲۳) / هدف از روابط جنسی، باید نسلی باشد که ذخیره قیامتتان شود (بقره، ۲۲۳)
انجام ازدواج	کمک به ازدواج	اقدام به ازدواج مجردها لازم است (نور، ۳۲) / یکی از وظایف افراد جامعه، فراهم سازی ازدواج برای پسران، دختران مجرد و مردان و زنان بدون همسر است (نور، ۳۲) / برای برپایی ازدواج، اطرافیان کمک مالی کنند (نور، ۳۳) / برای ازدواج اطرافیان تلاش کنید (نور، ۳۳)
نهراسیدن از فقر برای ازدواج	نهراسیدن از فقر برای ازدواج	فقر مانع ازدواج است، ولی خداوند وعده کرده که این مانع را بر طرف می‌کند (نور، ۳۲) / فقر یک عذر تقریباً عمومی و بهانه همگانی برای فرار از زیر بار ازدواج و تشکیل خانواده است (نور، ۳۲) / به بهانه فقر اقتصادی، نباید از ازدواج شانه خالی کرد (نور، ۳۲) / افرادی که با وجود مشکلات اقتصادی و فقر مالی به دلیل حفظ عفت و پاکدامنی اقدام به ازدواج می‌کنند، خداوند آنها را مشمول فضل و کرم خود قرار خواهد داد (نور، ۳۲)

مؤلفه محروری	مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی
	خواستگاری مناسب	خواستگاری باید آشکار باشد (بقره، ۲۳۵) / قرار پنهانی زن و مرد صحیح نیست (بقره، ۲۳۵)
ازدواج مناسب	همسائی دینی	در انتخاب همسر، ایمان اصالت دارد (بقره، ۲۲۱) / مهم‌ترین شرط ازدواج، ایمان است (احزاب، ۴۹) / ازدواج دائم فقط با زن مسلمان جایز است (نساء، ۲۵) / ایمان و عبادت زن، مهم‌تر از باکره یا بیوه بودن اوست (تحریم، ۵) / ازدواج با همسر غیر مؤمن، اثر منفی بر نسل آینده انسان دارد (بقره، ۲۲۱) / ارزش واقعی زن، به کمالات اوست (تحریم، ۵)
	تناسب جنسی	زنان پلید، سزاوار مردان پلیدند (نور، ۲۶) / مردان پلید، سزاوار زنان پلیدند (نور، ۲۶) / زنان پاک برای مردان پاکند (نور، ۲۶) / مردان پاک برای زنان پاکند (نور، ۲۶) / زنان و مردان ناپاک، لایق همسران پاک نیستند (نور، ۳)
ازدواج مناسب	پرهیز از ازدواج‌های حرام	ازدواج زن با مرد کافر حرام است (ممتحنه، ۱۰) / ازدواج با کافر ممنوع است (بقره، ۲۲۱) / ازدواج مؤمن با زناکار حرام است (نور، ۳) / شوهر، پدر، پدر شوهر، پسران شوهر، برادران، پسر برادر، پسر خواهر، زنان، کنیزان و طفلانی که به حد سن تمیز نرسیدند، جزو محارم هستند (نور، ۳۱) / بستگان درجه‌ی اول که دائماً در خانواده رفت و آمد می‌کنند، با یکدیگر محرمند (احزاب، ۵۵) / ازدواج با مادران، دختران، خواهران، عمه، خاله، دختر برادر، دختر خواهر و محارم سببی حرام است (نساء، ۲۳) / ازدواج با مادر و خواهر رضاعی ممنوع است (نساء، ۲۳) / رابطه جنسی با زن، ازدواج با دختر او را ممنوع می‌کند (نساء، ۲۳) / ازدواج همزمان با دو خواهر حرام است (نساء، ۲۳) / ازدواج با همسر اولاد صلبی حرام است (نساء، ۲۳) / ازدواج با زن شوهردار، مادام که در حصن شوهر یا در عده اوست، حرام است (نساء، ۲۴) / ازدواج با مادر و نامادری، حرام است (نساء، ۲۲) / ازدواج با همسر فرزندان خوانده حرمت ندارد (بعد از جدایی) (احزاب، ۳۷) / در صورت آزمون ایمان زنان مهاجر (در صورت وجود ایمان)، ایشان بر کافران و بالعکس حلال نیستند (ممتحنه، ۱۰)

مؤلفه محروری	مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی
ازدواج مجدد و چندهمسری	ازدواج مجدد	ازدواج مجدد است (نساء، ۲۰) / زنان مطلقه بهتر است ازدواج کنند (احزاب، ۳۷) / برای ازدواج زنان مطلقه تلاش و کمک کنید (احزاب، ۳۷) / زن بیوه بعد از نگهداری عده و حفظ حریم زوجیت، می‌تواند ازدواج کند (بقره، ۲۳۴) / بستگان شوهر، حق دخالت در تصمیمات زن بیوه را ندارند (بقره، ۲۳۴) / مانع ازدواج زن مطلقه نشوید. اختیار ازدواج زن مطلقه با خود اوست (بقره، ۲۳۲) / انسان نیاز به همسر دارد و در صورت طلاق، می‌تواند جایگزین کند (تحریم، ۵) / زنان مؤمن که از مردان کافر جدا شدند، کمک کنید تا ازدواج کنند (ممتحنه، ۱۰)
تعدد زوجات	تعدد زوجات	زنان نمی‌توانند چند شوهر به طور همزمان داشته باشند (نساء، ۲۴) / ازدواج مرد با دو، سه و چهار زن به شرط عدالت، جایز است (نساء، ۳) / اگر می‌ترسید که نتوانید عدالت را برقرار کنید، به یک زن (عقدی) اکتفا نمایید (نساء، ۱۲۹) / اگر میان زنان خود بی‌عدالتی کردید، در صورت اصلاح و تقوا، خداوند آمرزنده و مهربان است (نساء، ۱۲۹) / گرایش به یک زن و رها کردن دیگری، بی‌عدالتی و ظلم است (نساء، ۱۲۹) / اگر مواظب نباشید، یکباره به سوی یکی (از همسران) میل پیدا می‌کنید (نساء، ۱۲۹) /
ازدواج مجدد و چندهمسری	تعدد زوجات	مراقب باشید به خاطر علاقه بیشتر، به فرد دیگر ظلم نکنید (نساء، ۱۲۹) / در صورت ترس از عدم برقراری عدالت، به یک زن اکتفا شود (نساء، ۳) / اسلام ازدواج دوم را به دلیل ضایع کردن حق همسر اول منع می‌کند (نساء، ۲۰) / جایز نیست مردان زنان متعدد بگیرند (اگر که پرداخت مهریه زنان از اموال یتیمان است) (نساء، ۳)
ازدواج موقت	ازدواج موقت	متعاهری برای جلوگیری از زنا است (نساء، ۲۴) / استمتاع در ازدواج موقت در مقابل مزد صورت می‌گیرد (نساء، ۲۴) / ازدواج (موقت) مردان مسلمان با زنان اهل کتاب جایز است (مائده، ۵)

مؤلفه محروری	مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی
ازدواج مجدد و چندهمسری	ازدواج در عده	زن، به محض فوت شوهرش، حق ازدواج با مرد دیگری را ندارد (بقره، ۲۳۴)/ زن در زمان عده نباید ازدواج کند (طلاق، ۱)/ در زمان عده، زن، متأهل و شوهردار محسوب می‌شود (طلاق، ۱)/ ازدواج بعد از پایان عده جایز است (بقره، ۲۳۵)/ حتی اگر کسی را دوست دارید که عده‌اش تمام نشده، نباید قصد ازدواج را آشکار کرد (بقره، ۲۳۵)/ بیان قصد ازدواج (به نحو کنایه) در زمان عده (وفات) جایز است (بقره، ۲۳۵)
نکاح کنیزان	نکاح کنیزان	وظیفه ازدواج کنیزان و غلامان هم بر عهده صاحبان آنهاست (مشروط بر آنکه صلاحیت ازدواج داشته باشند) (نور، ۳۲)/ رابطه جنسی با زنانی که با آنها هستید، اشکالی ندارد (نساء، ۲۴)/ نکاح کنیزان برای کسی است که بترسد که به زنا بیفتد (نساء، ۲۵)/ کنیزان را با اجازه صاحبان آنها نکاح دهید، زیرا مملوک دیگرند (در حالتی که آنها عقیفه باشند، نه زناکنندگان آشکار) (نساء، ۲۵)/ اگر صبر کنید بهتر است که با کنیزان نکاح کنید (کفویت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی هم مهم است) (نساء، ۲۵)
عدم برتری زن و مرد	عدم برتری زن و مرد	جوهر زن و مرد از یک نفس واحد است (نساء، ۱)/ جوهر وجودی زن و مرد یکی است (اعراف، ۱۸۹)/ زن و شوهر، یک روح در دو پیکر هستند (نساء، ۳۵)/ آفرینش انسان از یک نفس و تکثیر انسان‌ها از آن است (نساء، ۱)/ دشواری برقراری عدالت، نشانه اهمیت عدالت در زندگی زناشویی است (نساء، ۱۲۹)
تعامل مناسب بین زن و شوهر	انجام وظایف از سوی زن	یکی از وظایف زن، زینت و آرایش برای همسر است (نور، ۳۱)/ زنان خوب، فرمانبردار شوهرانشان هستند (نساء، ۳۴)/ زنان در غیاب همسرانشان، حافظ ناموس، مال و آبروی ایشان هستند (نساء، ۳۴)/ اطاعت زن از شوهر و حفظ حقوق وی در غیاب همسر، جزو حقوق مردان است (نساء، ۳۴)/ اطاعت زن از شوهر و حفظ حقوق وی، مشروط به تأمین زندگی او از سوی مرد است (نساء، ۳۴)/ زن باید رازدار باشد (تحریم، ۳)/ از جمله صفات عالی زنان دنیا، خوش زبان بودن، نظافت و پاکی، آزار نرسانیدن، نظری به بیگانگان نداشتن است (الرحمن، ۷۰)

مؤلفه محوری	مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی
	انجام وظایف از سوی مرد	اسلام مدافع حقوق زن است (نساء، ۱۹)/ اگر قانون و حمایتی در کار نباشد، بسیاری از مردان، حقوق زنان را نادیده می‌گیرند (قصص، ۲۳)/ با زنان باید خوش رفتاری کرد (نساء، ۱۹)/ مقابله با همسر و عذرخواهی نکردن، ممکن است زن را تا مرز طلاق و جدایی پیش ببرد (تحریم، ۵)
تعامل مناسب بین زن و شوهر	پرداخت مهریه و حقوق مالی زن	رعایت حق زن (مهریه) لازم است (مائده، ۵)/ در مهریه، رضایت طرفین لازم است (نساء، ۲۴)/ رعایت حق زن (مهریه) لازم است (مائده، ۵)/ زن حق مالکیت دارد و مهریه، بی کم و کاست باید به او داده شود (نساء، ۲۰)/ شرط نفقه، دوست داشتن همسر نیست (طلاق، ۷)/ آنچه را که مرد به زن داده (مهریه + هدایا)، جایز نیست که پس بگیرد (بقره، ۲۲۹)/ جدایی زناشویی دلیل نادیده گرفتن حقوق مالی نیست (حتی اگر کافر هزینه‌ای را پرداخته، باید از طرف مسلمانان به او پرداخت شود) (ممتحنه، ۱۰)/ در صورت نکاح با این زنان (زنانی که به دلیل ایمان آوردن، از همسر کافر خود جدا شدند)، مهریه آنان (به همسر کافرشان) پرداخت شود (ممتحنه، ۱۰)/ پس گرفتن مهریه (بعد از رابطه کامل با همسر)، نوعی پیمان‌شکنی است (نساء، ۲۱)/ پس گرفتن مهریه با زور و اجبار، حرام است (نساء، ۱۹)/ برخی از ضربه‌های روحی در طلاق پس از عقد با پرداخت مهریه‌ای مناسب جبران می‌شود (احزاب، ۴۹)/ پرداخت مهریه ازدواج موقت باید نقدی باشد (نساء، ۲۵)/ به کسی که قبل از نزدیکی طلاق بگیرد، نصف مهریه تعلق می‌گیرد (بقره، ۲۳۷)/ بخشش در مهریه به پرهیزگاری نزدیک‌تر است (تقدم اخلاق بر حقوق) (بقره، ۲۳۷)
	مرد سرپرست خانواده	در نظام خانوادگی دینی، سرپرستی و مدیریت با مرد است (تحریم، ۱۰)/ مردان سرپرست زنان هستند (نساء، ۳۴) پدر، حق ولایت بر ازدواج دختر خود دارد (بقره، ۲۲۱)/ خطاهای افراد خانواده به مرد و سرپرست خانواده منتسب می‌شود (یوسف، ۳۰)
	عشق و محبت	خداوند دوست داشتن را بین زن و شوهر قرار داده است (روم، ۲۱)/ هدیه الهی به زوج، مودت و رحمت است (روم، ۲۱)/ زن و مرد در کنار یکدیگر آرام می‌گیرند (اعراف، ۱۸۹)/ روابط جنسی استرس را کاهش می‌دهد (اعراف، ۱۸۹)/ روابط جنسی آرام‌بخش است (روم، ۲۱)

مؤلفه محوری	مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی
تعامل مناسب بین زن و شوهر	فرزندآوری	فرزند، هدیه الهی است (شوری، ۵۰-۴۹)/ یکی از اهداف ازدواج، فرزندآوری است (بقره، ۲۲۳)/ فرزند، میوه روابط زناشویی است (بقره، ۲۲۳)/ فرزند زینت زندگی است (آل عمران، ۱۴)/ هدف از روابط جنسی، باید نسلی باشد که ذخیره قیامتان باشد (بقره، ۲۲۳)/ غرض اصلی از مباشرت، طلب بقای نسل، آرامش روحی و جسمی است؛ و نه فقط التذاذ به شهوت (بقره، ۱۸۷)/ ارتباط با جنس مخالف و رسیدن به فرزند، باید در چارچوب و قواعد تعریف شده باشد (مریم، ۲۰)/ برای اصلاح و تربیت صحیح فرزند باید پیش از تولد او اقدام کرد و از خدا استمداد طلبید (اعراف، ۱۸۹)
	مراقبت از همسر	هر نوع مراقبت و توجه لازم را نسبت به همسر خود داشته باشید (بقره، ۲۲۳)/ زن و شوهر برای یکدیگر پوشش هستند (ویژگی‌های پوشش: امنیت، آرامش و نزدیکی) (بقره، ۱۸۷)/ زن و شوهر لباس یکدیگر باشند (کار کرد لباس: پوشش عیوب، محافظ و زینت) (بقره، ۱۸۷)
	امنیت در روابط زناشویی	ورود دیگران بدون اذن به خلوت زن و شوهر ممنوع است (چه در این مواقع یا مواقع دیگر) (نور، ۵۸)/ زن و شوهر باید در اتاق خواب خود راحت باشند (نور، ۵۸)/ زن و شوهر فقط در زمان‌های یاد شده (قبل از نماز صبح، بعد از ظهر، بعد از نماز عشا) دوتایی و راحت در اتاق خواب خودشان باشند (نور، ۵۸)/ زن و شوهر در زمان خلوت با هم، بدون لباس و راحت باشند. (نور، ۵۸)/ زن و شوهر اوقات متعددی با هم خلوت کنند (صبح، ظهر و شب) (نور، ۵۸)
	رعایت آداب روابط زناشویی	غرض اصلی از رابطه جنسی با همسر، طلب بقای نسل، آرامش روحی و جسمی است؛ و نه فقط التذاذ به شهوت (بقره، ۱۸۷)/ سفارش به تقوا، بخصوص در مسائل زناشویی مورد نظر است (بقره، ۲۳۵)/ آمیزش جنسی باید همراه با رعایت مسائل بهداشتی باشد (بقره، ۲۲۲)/ در آمیزش با همسر، احکام الهی مراعات شود (بقره، ۲۲۲)/ غسل جنابت (در صورت عدم آب برای غسل، تیمم) واجب است (مائده، ۶)/ بعد از رابطه جنسی، غسل کنید و خود را پاکیزه نمایید (مائده، ۶)/ هر گونه رابطه‌ای را که می‌خواهید، می‌توانید با همسرتان داشته باشید (هر طریق، هر زمان و هر کجا) (بقره، ۲۲۳)/ هیچ منعی برای ارتباط با همسر وجود ندارد (مگر ایام حیض و نفاس) (بقره، ۲۲۳)/ زن و شوهر می‌توانند در شب‌های ماه رمضان

مؤلفه محوری	مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی
	رعایت آداب روابط زناشویی	<p>رابطه جنسی داشته باشند (بقره، ۱۸۷)/ در هر زمانی می‌توانید با زنانان رابطه جنسی داشته باشید (مگر در ایام حیض، اعتکاف و روزه) (بقره، ۱۸۷)/ ارتباط زناشویی باید از راه معروف و پسنیدیده آن صورت گیرد (مریم، ۲۰)/ روابط جنسی با همسر را از جایی بر قرار کنید که منجر به تولیدمثل شود (طرد شیوه‌های نامتعارف با همسر) (بقره، ۲۲۳)/ روزه شرط صحت اعتکاف است و جماع مطلقاً (در شب و روز) ایام اعتکاف حرام است (بقره، ۱۸۷)/ نزدیکی با همسر، در ایام قاعدگی ممنوع است (بقره، ۲۲۲)/ شوهر مراعات همسر در ایام حیض را داشته باشد (بقره، ۲۲۲)/ آمیزش جنسی در حالت حیض، زیان‌های بسیاری از جمله عقیم شدن مردان، ایجاد بیماری‌های آمیزشی و التهاب اعضاء تناسلی زن را در پی دارد (بقره، ۲۲۲)</p>
تعامل مناسب بین زن و شوهر	حل تعارض زناشویی	<p>همسری و هم‌نشینی، نشانه هم‌فکری و همدلی نیست (تحریم، ۴)/ تفرقه انداختن میان زن و شوهر، کاری شیاطینی و در حد کفر است (بقره، ۱۰۲)/ برای رفع کدورت، زن از بعضی حقوق خود صرف‌نظر کند تا انس، الفت و توافق شوهر را جلب نماید (نساء، ۱۲۸)/ بهتر است زن با مرد ناسازگار مدارا کند (نساء، ۱۲۸)/ احسان و مصالحه زن و شوهر از دید خداوند پنهان نمی‌ماند (نساء، ۱۲۸)/ زن و شوهر با بخل و حب نفس (که ذاتی انسان است) غلبه کنند و با گذشت از برخی حقوق خود مصالحه نمایند (نساء، ۱۲۸)/ مصالحه روشی مناسب در زندگی زن و شوهر است (بقره، ۲۲۹)/ زن و شوهر برای رفع کدورت به یکدیگر نیکی کنند و پرهیزگار باشند (نساء، ۱۲۸)/ هنگامی که بی‌مهری و بی‌زاری میان زن و شوهر ایجاد می‌شود، بهترین کار تلاش برای آشتی است (نساء، ۱۲۸)/ راه کاهش بی‌مهری و بی‌زاری، آشتی کردن است (نساء، ۱۲۸)/ مانع آشتی زن و شوهر نشوید. از هم نپاشیدن زندگی بهتر است (بقره، ۲۳۲)/ زن و شوهر مراقب بخل و فرومایگی در درون خودشان باشند که عامل بی‌مهری و بی‌زاری بین آنهاست (نساء، ۱۲۸)/ باید تلاش، توصیه و کمک شود تا کسی همسرش را طلاق ندهد (احزاب، ۳۷)/ حل مشکلات خانواده و داشتن حلم و حوصله، برای سعادت فرزندان، بهتر از طلاق است (نساء، ۱۹)/ جامعه و بستگان در رفع اختلاف خانوادگی، مسئولیت دارند (نساء، ۳۵)/ اقدام برای اصلاح میان زن و شوهر، باید سریع باشد (نساء، ۳۵)</p>

مؤلفه محوری	مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی
طلاق شایسته	طلاق به عنوان راه رهایی	در اسلام، برای خانواده بن بست نیست، اگر عفو، صلح و اجرای حدود کارساز نبود، طلاق وجود دارد (نساء، ۱۳۰) / تشریح طلاق، تفضلی الهی و حکیمانه است. (نساء، ۱۳۰) / طلاق نشانه شکست دینی نیست (احزاب، ۴۹) / زنان مؤمنی که به شما پناه آورده‌اند، کمک کنید تا از شوهر کافرشان جدا شوند (ممتحنه، ۱۰) / اگر زنی کافر شد، او را طلاق دهید (ممتحنه، ۱۰)
	طلاق شایسته	در زمان طلاق باید در مورد زندگی شایسته یا جدایی شایسته تصمیم گرفت (بقره، ۲۲۹) / در شرایط طلاق، نباید جوانمردی را از دست داد (طلاق، ۷) / مرد حق ندارد تنگنایی برای همسری که طلاق داده، قرار دهد (طلاق، ۶) / بهتر است جدایی زن و شوهر به شکل معروف و پسندیده باشد (طلاق، ۲) / در طلاق، نیکی و عرف اخلاقی زن و شوهر باید رعایت شود (بقره، ۲۲۹) / رها کردن باید به نیکی صورت گیرد (بقره، ۲۲۹) / طلاق به معنای کینه و خشونت نیست (احزاب، ۴۹)
	نگه داشتن عده طلاق	عدم رعایت عده طلاق، آسیب و ستم به خود است (طلاق، ۱) / عده طلاق زنانی که حیض نمی‌بینند، سه ماه است. (طلاق، ۴) / عده زنان حامله، زمان وضع حمل آنهاست (طلاق، ۴) / مدت عده ممکن است به ادامه زندگی زن و شوهر کمک کند (طلاق، ۲) / رعایت قواعد عده و عدم خروج از خانه مشترک، شاید به اصلاح امور منجر شود (طلاق، ۱) / دوره عده فرصتی برای تصمیم‌گیری ماندن یا جدا شدن است (طلاق، ۲)
	امکان رجوع به همسر در زمان عده	رجوع به همسر اول، قبل از پایان یافتن عده جایز است (بقره، ۲۳۲) / عده، حق مرد بر زن است تا اگر خواست رجوع کند، اما در طلاق قبل از تماس، مرد حق رجوع ندارد (احزاب، ۴۹) / رجوع به همسر سابق (در صورت رضایت طرفین)، باعث پیرایش و پاکی شما است (بقره، ۲۳۲) / در زمان عده، مرد می‌تواند رجوع کند و رابطه جنسی مجاز است (طلاق، ۱) / طلاق که بعد از آن می‌توان رجوع کرد، طلاق رجعی است (بقره، ۲۲۹) / ممکن است در دوره عده، زن و شوهر اصلاح شوند و به زندگی برگردند (طلاق، ۱)

<p>طلاق به دست مرد است (نساء، ۲۰) / اختیار طلاق با مرد است (احزاب، ۴۹) / وجود دو شاهد عادل برای جدایی یا ماندن لازم است (طلاق، ۲) / طلاق باید پس از اتمام عده صورت گیرد (طلاق، ۱) / جدایی کامل بعد از مدت عده است (طلاق، ۲) / اتمام عده، مفارقت ایجاد می‌کند و رجوع زن و شوهر فقط با ازدواج مجدد امکان‌پذیر است (طلاق، ۲)</p>	<p>شرایط طلاق</p>	
<p>تأمین مسکن زن حتی بعد از طلاق تا مدت‌ها بر عهده مرد است (طلاق، ۶) / مسکن زن مطلقه باید در همان مکانی باشد که مرد در آن سکونت دارد (طلاق، ۶) / مرد حق ندارد (برای صرفه‌جویی، انتقام و تحقیر)، جای نامناسبی را برای سکونت زن انتخاب کند و همسر مطلقه را مجبور به سکونت در آن محل کند (طلاق، ۶) / مرد حق ندارد ضرری به همسری که طلاق داده برساند. (طلاق، ۶) / مرد حق ندارد تنگنایی برای همسری که طلاق داده، قرار دهد (طلاق، ۶) / در انتخاب مسکن، باید به آرامش زن توجه شود (طلاق، ۶) / تأمین هزینه زنان باردار حتی بعد از طلاق، واجب است (طلاق، ۶) / ملاک در انتخاب مسکن از نظر کمیت و کیفیت، مقدار توانایی مرد است، (نه میزان توقع و تقاضای زن) (طلاق، ۶) / ملاک در میزان هزینه زندگی، توان مالی مرد است (طلاق، ۷)</p>	<p>حقوق زن بعد از طلاق</p>	<p>طلاق شایسته</p>
<p>باظهار حکم مادران و زنان، تغییر نمی‌کند (مجادله، ۲) / کسانی که قبل از نزول این آیه اظهار کرده بودند، مورد عفو الهی قرار گرفتند (مجادله، ۲) /ظهار عملی گناه و انحراف از حقیقت است (مجادله، ۲) / زنان خود را مادر خطاب نکنید (مجادله، ۲)</p>	<p>قباحتظهار</p>	
<p>تا فراهم شدن ازدواج، باید عفت و پاکدامنی را رعایت کرد (نور، ۳۳) / کسانی که قدرت بر ازدواج ندارند، عفاف پیشه کنند؛ تا خداوند ایشان را از فضل خود بی‌نیاز کند (نور، ۳۳) / افرادی که نمی‌توانند ازدواج کنند، باید عقیف و پاکدامن باشند (نور، ۳۳) / اگر افراد در زمان ناتوانی برای ازدواج پاکدامن باشند، خداوند نیاز آنها را رفع می‌کند (نور، ۳۳)</p>	<p>حفظ پاکدامنی تا ازدواج</p>	
<p>تقوا فلسفه احکام الهی است؛ آمیزش جنسی مشروع برای تقواست (بقره، ۱۸۷) / مؤمنان تنها اجازه آمیزش جنسی با همسران و کنیزانشان را دارند (مؤمنون، ۷-۵) / دفع شهوت باید از طریق مشروع باشد (نمل، ۵۴) / ارتباط زناشویی باید از راه معروف و پسندیده آن صورت گیرد (مریم، ۲۰) / ارتباط جنسی بعد از طلاق باید مشروع و مبتنی بر ازدواج باشد (بقره، ۲۳۲) / ارتباط با جنس مخالف و رسیدن به فرزند باید در چارچوب و قواعد تعریف شده باشد (مریم، ۲۰)</p>	<p>رابطه جنسی در چارچوب شرعی</p>	<p>رفتار جنسی سالم</p>

مؤلفه محوری	مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی
رفتار جنسی ناسالم	پرهیز از فحشا کشاندن دیگران	کاری نکنید دیگران به فحشا کشیده شوند (نور، ۳۳) / نباید کسی را وادار به فحشا کرد (نور، ۳۳) / آسیب‌پذیری زن بیشتر است، باید به افراد آسیب‌رسان هشدار داد (نور، ۲۳) / مسائل مربوط به مفاسد اخلاقی را باید سر بسته و مؤدبانه بیان کرد (یوسف، ۲۳) / سوء قصد به همسر مرد، خیانت به مرد است؛ هر چند در حق کافر باشد (یوسف، ۵۲)
	مراقبت زنان از تحریک جنسی مردان	نرمش زن در گفتار، نشانه بی‌تقوایی است، چرا که طمع جنسی را در مرد بیدار می‌کند و زمینه گناه را فراهم می‌سازد (احزاب، ۳۲) / زنان کاری که موجب تحریک مردان اجنبی می‌شود را انجام ندهند (نور، ۳۱) / دوستی زن می‌تواند به شهوت تبدیل شود (آل عمران، ۱۴) / حيله زنان ناپاک، خطرناک است (یوسف، ۲۸) / زن می‌تواند الگوی فساد یا صلاح، در طول تاریخ باشد (تحریم، ۱۰)
	محافظت از بیداری جنسی در کودکان	فرزندان نباید وارد خلوت‌های زناشویی شوند (نور، ۵۸) / فرزندان بالغ هیچ‌گونه خلوت زناشویی را متوجه نشوند (نور، ۵۹) / فرزندان بالغ در همه اوقات، برای ورود به اتاق والدین اجازه بگیرند (نور، ۵۹) / والدین باید در زمینه مسائل جنسی با فرزندان بالغ، همچون سایر بزرگسالان خانواده برخورد کنند (نور، ۵۹) / مملوکان و کودکانی که به حد بلوغ نرسیدند، در سه وقت (زمان خواب شب، استراحت روز و تعویض لباس) اجازه بگیرند (نور، ۵۸) / ورود کودکان بعد از این سه وقت (زمان خواب شب، استراحت روز و تعویض لباس) نیازی به اجازه نیست (نور، ۵۸) / فرزندان و مملوکان به جز قبل از نماز صبح، بعد از ظهر، بعد از نماز عشا با والدین در ارتباط هستند (نور، ۵۸) / فرزندان نابالغ هم نباید والدین را بدون لباس ببینند (نور، ۵۸) / والدین در سایر اوقات با فرزندان باشند (نور، ۵۸) / مراقبت از کودکانی که به امور جنسی زنان آگاهند، لازم است (نور، ۳۱)
	حرام و گناه بودن زنا	زنا می‌تواند از طریق تمامی اندام و اعضا بدن باشد (مؤمنون، ۷-۵) / مؤمنان هم در معرض زنا قرار دارند (نور، ۲) / بندگان خاص خداوند، قتل و زنا نمی‌کنند (فرقان، ۶۸) / زنا عملی منفور در تمام ادیان آسمانی است (مریم، ۲۰) / زنا عملی زشت و حرام است (اسراء، ۳۲) / زناکار هم ردیف مشرک است (نور، ۳) / زنا بسیار بد است (نساء، ۲۴) / زنا و دزدی هم ردیف یکدیگر هستند (ممتحنه، ۱۲) / زنای مرد و زن (مجرد) تفاوتی ندارد (نور، ۲) / کسی که از غیر همسر و کنیز طلب رابطه کند، متجاوز است (مؤمنون، ۷-۵) / برقراری روابط نامشروع حتی با غیرمسلمان ممنوع است (مائده، ۵)

مؤلفه محوری	مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی
رفتار جنسی ناسالم	حرام و گناه بودن لواط	زشتی لواط بر همه روشن است (نمل، ۵۴) / لواط، منکر و فاحشه و راه غیرطبیعی مباشرت است (عنکبوت، ۲۹) / همجنسبازی و لواط، از گناهان کبیره و عملی بسیار زشت است (اعراف، ۸۱-۸۰) / لوط برای نجات قومش از یک انحراف اخلاقی و جنسی (لواط) مبعوث شد. (اعراف، ۸۱-۸۰) / حرمت لواط، مخصوص اسلام نیست (نمل، ۵۴) / انحراف از مسیر طبیعی و شرعی در امور جنسی، جهل و حماقت است (نمل، ۵۴)
	آثار و پیامدهای زنا و لواط	تزلزل نظام اجتماعی، اشاعه انواع بیماری‌ها و کاهش تشکیل خانواده، از جمله آثار زنا است (اسراء، ۳۲) / زناکار، طرف مقابل را شریک زندگی نمی‌داند، بلکه وسیله‌ای اطفاء شهوت می‌داند (ممتحنه، ۱۲) / زناکاران چون برای شهوترانی سراغ یکدیگر می‌روند، میانشان انس، الفت و آرامش نیست (فرقان، ۶۸) / لواط، توالد و تناسل را قطع می‌کند (عنکبوت، ۲۹) / لواط می‌تواند شایع شود و جامعه‌ای را در بر گیرد (عنکبوت، ۲۹)
	مقصر بودن زنا/ لواط کار	فرد هوسران به هر دری می‌زند تا زنا انجام دهد (یوسف، ۳۲) / لواط کار می‌داند کارش پلید است (عنکبوت، ۲۹) / گناهکار برای رسیدن به هدف خویش از هر وسیله‌ای استفاده می‌کند (یوسف، ۳۲) / زنا کار خود را توجیه می‌کند (یوسف، ۳۲) / خائن با توجیه کارش نقشه می‌کشد (یوسف، ۵۲) / به خاطر مال دنیا نباید وارد مسیر فحشا شد (نور، ۳۳) / رنج و سختی نمی‌تواند مجوز ارتکاب گناه باشد (یوسف، ۳۳)
	افرادی به عنوان مورجان فحشا	کسانی هستند که فحشا (بدکارگی) را ترویج می‌دهند (نور، ۱۹) / عده‌ای دوست دارند در میان اهل ایمان فحشا رخ دهد (نور، ۱۹) / کسانی که رواج فحشا را بین مؤمنان دوست دارند، عذاب دو جهان دارند (نور، ۱۹)

مؤلفه محوری	مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی
رفتار جنسی ناسالم	اثبات زنا و پرهیز از تهمت	وجود چهار شاهد برای اثبات زنا لازم است (نساء، ۱۵) / حفظ آبروی یکدیگر لازم است (نور، ۴) / اقامه چهار شاهد، برای اثبات نسبت زنا لازم است (نور، ۴) / جز با اقامه شهود نباید به زنان نسبت زنا داد (نور، ۴) / بدون وجود چهار شاهد عادل، نسبت دادن زنا فسق است (نور، ۴) / کسی که پاک‌تر است، تهمت به او خطرناک‌تر است (نور، ۲۳) / کسی که نسبت زنا به همسرش می‌دهد، در حالی که چهار شاهد ندارد، می‌تواند چهار بار سوگند بخورد (نور، ۶) / مردی که چهار شاهد ندارد، بعد از چهار بار شهادت به خود لعنت بفرستد، اگر دروغگو است (نور، ۷) / فرزند زنا را نباید به شوهر نسبت داد (ممتحنه، ۱۲)
	دفاع از خود در برابر تهمت زنا	همسر می‌تواند با قسم از خود دفاع کند (نور، ۸) / کسی که قسم می‌خورد، عذاب و تنبیه نمی‌شود (نور، ۸) / زن چهار بار گواهی می‌دهد و یکبار بر خود لعنت می‌فرستد تا از خود دفاع کند (حکم لعان) (نور، ۹)
	تهمت از روی دشمنی	به مردان و زنان پاک نسبت‌های بدی داده می‌شود که از آن بگریزید (نور، ۲۶) / گاهی شایعه‌سازان با سازماندهی قبلی و قصد توطئه، شایعه را القا می‌کنند (نور، ۱۱) / باید مراقب شایعه‌سازان در میان خود بود (نور، ۱۱) / افراد فاسق، از نسبت دادن زنا، حتی به همسر پیامبر نیز ابایی ندارند (نور، ۱۱) / افراد فاسق به زنان عقیف و مؤمن نسبت زنا می‌دهند (نور، ۴)
روش‌های مقابله با انحرافات جنسی	عقوبت تهمت زندگان	کسانی که زنان پاکدامن و بی‌خبر (از هر گونه آلودگی) و مؤمن را به نسبت‌های ناروا متهم می‌سازند، از رحمت الهی به دور هستند (نور، ۲) / لعنت خدا بر کسی است که به دروغ به همسر خود نسبت زنا می‌دهد (نور، ۷) / بدون وجود چهار شاهد عادل، نسبت دادن زنا فسق است (نور، ۴) / نسبت دهنده زنا بدون چهار شاهد عادل، فاسق است (نور، ۴) / تهمت فحشا زدن به زنان مؤمن در آخرت مستوجب عذاب است (نور، ۲۳) / تهمت، علاوه بر عذاب آخرت، در دنیا نیز کیفر دارد (نور، ۲۳) / نسبت دهنده زنا بدون چهار شاهد، باید با هشتماد ضربه شلاق تنبیه شود (نور، ۴)
روش‌های مقابله با انحرافات جنسی	رسوایی	بستن درها برای انجام گناه، مانع رسوایی نمی‌شود (یوسف، ۳۰) / اخبار مربوط به مسائل جنسی زود منتشر می‌شود؛ باید مراقب رفتارهای خود باشیم (یوسف، ۳۰) / حق پشت پرده نمی‌ماند و مجرم روزی رسوا می‌شود (یوسف، ۲۸) / از سنت‌های الهی، عدم موفقیت خائنان و شکست و رسوایی آنان است (یوسف، ۵۲)

مؤلفه محوری	مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی
	عقوبت الهی	خیانت، راه دوزخ است (تحریم، ۱۰) / هر کس شرک، زنا و قتل انجام دهد، کیفر شدیدی در انتظارش است (فرقان، ۶۸)
	توبه	امکان توبه برای گناهکاران جنسی وجود دارد (نور، ۳۱) / راه رستگاری، توبه و بازگشت از مسیرهای انحرافی است (نور، ۳۱) / هر گاه به فحشا افتادید، توبه کنید که خداوند بخشنده و مهربان است (نور، ۳۳) / به دنبال عمل ناشایست، راه توبه باز است (نساء، ۱۶) / برای افراد شرمنده، راه بازگشت و توبه باز است (تحریم، ۵) / در صورت توبه، زن یا مرد زانی را عفو کنید (نساء، ۱۶)
روش‌های مقابله با انحرافات جنسی	برخورد شوهر با نافرمانی زن	تنها در صورتی مرد حق سختگیری دارد که زن در معرض بی‌عفتی باشد (نساء، ۱۹) / اگر زن در مسائل زناشویی نافرمانی کرد، در مرحله اول او را نصیحت کنید (نساء، ۳۴) / اگر زن نافرمانی کرد (در مسائل زناشویی)، در مرحله دوم از رابطه جنسی با او بپرهیزید (نساء، ۳۴) / اگر زن نافرمانی (در مسائل زناشویی) کرد، در مرحله سوم او را بزنید (به قصد اصلاح رابطه و نه آسیب‌رسانی) (نساء، ۳۴) / اگر زن زنا کرد، می‌توان تا آخر عمر، او را در خانه محبوس کرد (نساء، ۱۵) / به زنان زناکار و دوست گیر پنهانی، مهریه تعلق نمی‌گیرد (نساء، ۲۵) / یکی از قوی‌ترین اهرم‌ها در برابر توطئه زنان، تهدید به طلاق است (تحریم، ۵) / لازم است آبروی افراد خطاکار حفظ شود (تحریم، ۳)
	تنبیه از سوی حاکم	حکم زنا برای مرد یا زن مجرد، صد تازیانه است (نور، ۲) / اجرای حکم زنا، جنبه بازدارندگی دارد (نور، ۲) / جاری شدن حد بر مرد یا زن زانی لازم است (نساء، ۱۶) / در اجرای حکم زنا، نباید رأفت داشت (نور، ۲) / مسامحه در اجرای حدود الهی، دین را به خطر می‌اندازد (نور، ۲) / حد زنا در کنیزان نصف زن آزاد است (چون در فقر تربیتی و فرهنگی هستند) (نساء، ۲۵) / اگر کسی را مجبور به زنا کنند، گناهی گردن او نیست و خداوند بخشنده و مهربان است (نور، ۳۳)
	تنبیه اجتماعی	در نهی از منکر، باید به سراغ منکرات علنی رفت (نمل، ۵۴) / بیان لغزش‌ها به خود افراد بازگو شود (تحریم، ۳) / آسیب‌پذیری زن بیشتر است، باید به افراد آسیب‌رسان هشدار داد (نور، ۲۳) / مردیا زن زناکار، شایسته مجازات از سوی دیگران است (نساء، ۱۶) / افراد زناکار باید از سوی دیگران طرد شوند (نساء، ۱۶)

شکل ۱. شاخص های سلامت جنسی

شاخص‌های سلامت جنسی شامل ۱۱ مؤلفه محوری است. تبیین شاخص‌ها به شرح ذیل می‌باشد.

رفتار جنسی سالم: همان گونه که عقل سلیم تأکید می‌کند، بر انسان لازم است تا فراهم شدن زمینه ازدواج، عفاف و پاکدامنی را سر لوحه زندگی خود قرار دهد. رابطه جنسی در مسیر شرعی، جزو بدیهیات رفتار جنسی سالم است. در این رهگذر، محافظت از بیداری جنسی کودکان، جزء مهم تربیت نسل صالح می‌باشد. مراقبت از افراد جامعه جهت پیشگیری از آسیب‌های احتمالی و مفسد اخلاقی، جزء وظایف مهم محاکم قضایی است. زنان در این زمینه، قشر آسیب‌پذیر جامعه محسوب می‌شوند که لازم است تمهیدات ویژه‌ای جهت محفوظ ماندن ایشان از فحشا صورت گیرد.

رفتار جنسی ناسالم: حرام و گناه بودن زنا و لواط از ویژگی‌های رفتار جنسی ناسالم است. از جمله آثار این رفتار، تزلزل نظام اجتماعی، اشاعه بیماری‌ها و کاهش تشکیل خانواده می‌باشد. زشتی این گناه به حدی است که شارع مقدس در اثبات زنا، قواعد سختگیرانه‌ای را تدوین نموده است. در این میان افرادی هستند که سعی در اشاعه انحرافات جنسی میان اعضای جامعه را دارند. خداوند حکیم جهت پیشگیری از این اشاعه و مفسد مرتبط بر آن، عقوبت سختی را در دنیا و آخرت مقرر فرموده است.

روش‌های مقابله با انحرافات جنسی: آیات قرآن کریم جهت مقابله با انحرافات جنسی و با هدف بازدارندگی و سلامت افراد جامعه، روش‌های صعب و سختی از سوی محاکم اسلامی و اجتماع در نظر گرفته است. در برخی دیگر از آیات، خداوند حکیم به عقوبت اخروی انذار داده، ولی راه توبه و بازگشت به فطرت را همواره باز و از افشای گناه و گناهکار به جهت مصونیت جامعه، همواره سفارش فرموده است.

ازدواج مناسب: شارع مقدس خمیر مایه بنیان جامعه، یعنی خانواده را بسیار ارج نهاده و با روشنگری، چارچوب‌ها و قواعد متعددی را، از جمله: خواستگاری، تناسب دینی و جنسی بیان نموده است. در این راستا کلام وحی، ازدواج‌های حرام و روابط نامشروع را تبیین کرده است.

طلاق شایسته: شارع مقدس طلاق را به عنوان تفضلی الهی و حکیمانه مقرر فرموده است. جدایی زوجین یکی از روش‌های غیرمستقیم پیشگیری از خیانت‌های زناشویی است که البته بایستی به نحو احسن صورت گیرد. قواعد مرتبط بر این امر، شامل رعایت عده، امکان رجوع همسر و رعایت حقوق زن بعد از طلاق می‌باشد.

پابندی به ارزش‌ها: باورهای معنوی و فطری مانند: ایمان، تقوا، پرهیز از گناه و... در آیات قرآن کریم بارها بیان شده است و اهمیت این اصول در میزان کاهش خیانت‌های زناشویی بسیار مؤثر است. شارع مقدس پس از نوید به امداد الهی، پاداش را برای مؤمنانی که خود را در حصن حصین الهی محفوظ داشته‌اند، مقرر کرده است.

داشتن حیا، عفاف و پاکدامنی: عفاف سپری است نگاه دارنده انسان در برابر انجام محرمات. رعایت حدود الهی که مؤلفه‌های پوشش، نگاه، عورت و... را شامل می‌شود، انسان را به مقام پاکدامنی نائل می‌کند.

تعامل مناسب بین زن و شوهر: از آنجا که طبق نص صریح آیات قرآن هیچ برتری میان افراد مگر ورع و تقوا وجود ندارد، اما به جهت استحکام بنیان خانواده، مرد به عنوان قوام معرفی شده و به رعایت حقوق مالی و مهریه زن ملزم گردیده است. لازم به ذکر است وظایف و حقوق زوجین به تفصیل و جداگانه در آیات روشن‌تر ذکر شده است. از مؤلفه‌هایی که در تحکیم خانواده بیان گردیده، رعایت آداب زناشویی، عشق‌ورزی و فرزندآوری است. همچنین آیات مبین کلام وحی، راهکارهایی جهت حل تعارض زوجین بیان داشته است.

خود مراقبتی: در عالمی که محضر خداست و ابناء بشر در حضور خداوند باری تعالی در رسیدن به هدف والای انسانی تلاش می‌کند، ایشان با دانستن ارزش خود به مراقبت از خویشتن پرداخته و پرهیز از ظلم به خود و دیگران را سرلوحه فرامین الهی دانسته و عنان غرائز سرکش را به مدد الهی مهار می‌کند.

انجام ازدواج: کلام وحی به بیانی روشن بر امر مقدس و مبارک ازدواج در جهت افزایش نسل بشر و ارضاء غریزه جنسی، البته در مدار صحیح و شرعی پرداخته است. در این میان به وظایف افراد جامعه در جهت کمک به تسهیل این امر خجسته تأکید شده و از بهانه‌تراشی و دلایل بلاوجه در سد این امر مهم انذار داده است.

ازدواج مجدد و چند همسری: اساس خلقت در جهان هستی، همواره بر زوجیت بنا نهاده شده است و فوت یا طلاق، نمی‌تواند مانع از ازدواج مجدد مرد یا زن شود. خداوند حکیم متعه و تعدد زوجات را راه‌حلی جهت پیشگیری از خیانت زناشویی قرار داده است. در این رهگذر طبق نص صریح آیات قرآن جهت کاهش تعارضات زوجین در تعدد زوجات، اجرای عدالت میان زنان واجب است. متعه نیز برای افرادی است که شرایط ازدواج دائم را نداشته و شرع مقدس راه‌حل سهل الوصول را مقرر کرده است.

در تبیین مدل فوق، حسین رشیدی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهش خود دریافته‌اند که پایه سلامت جنسی افراد از دوران کودکی شکل می‌گیرد. هر چه کودک از امنیت روحی و روانی بیشتری برخوردار باشد و در مقابل آسیب‌ها و سوء استفاده‌های جنسی محافظت شود، در بزرگسالی از سلامت جنسی بیشتری برخوردار خواهد بود. قرآن مجید هدف از ازدواج را آرامش، صفا، صمیمیت و رحمت می‌داند.

یک رابطه جنسی سالم با احساس آرامش، صمیمیت و افزایش اعتماد به نفس ارتباط دارد. در هر رابطه جنسی، یک جزء روانی نیز وجود دارد که به تأمین سلامت جنسی کمک می‌کند. اگر آمادگی جسمی و روانی برای برقراری رابطه جنسی وجود داشته باشد، آن وقت سلامت جنسی ایجاد شده است.

مطالعه سالاری فر (۱۳۹۳) درباره موارد پیشگیری از خیانت زناشویی است. او مواردی از قبیل: روابط کلامی پسندیده و مطابق با عرف جامعه، سرپرستی شوهر در منزل، رعایت حدود روابط جنسی، حفظ معنویت و دینداری در مداخلات معنوی، توصیه‌های اعتقادی، اخلاقی و عبادی اسلام برای ارتقاء مناسبات زوج‌ها و حل اختلافات آنان را مورد بحث و بررسی قرار داده است. مداخلات شناختی شامل اصلاح دیدگاه‌ها نسبت به ازدواج، شناختن خود و همسر و تفاوت‌های جنسی است. مداخلات عاطفی شامل توصیه در تأمین نیازهای جنسی، نیازهای عاطفی روانی و مهار عواطف منفی است. مداخلات رفتاری در زمینه‌های روابط کلامی، حالات غیر کلامی، رفتارهای درون منزل، تصمیم‌گیری و حل اختلاف و حل تعارضات عاطفی مداخلات ساختاری در زمینه‌های حقوق همسران، توزیع قدرت در خانواده و مرزها در خانواده است.

بختیاری و پاشا (۱۳۹۸) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که از نگاه ادیان و به ویژه اسلام، حیات جنسی انسان همچون دیگر ساحت‌های مادی حیات وی، در عین مادی بودن، جهتی معنوی و الهی دارد. تحقق هویت متعالی انسان در گرو رشد هماهنگ ساحت‌های وجودی اوست. لذا شروع تربیت جنسی از دوران کودکی را نیز باید به عنوان ساحتی مهم از ساحت‌های تربیت مورد توجه قرار داد.

آموزش جنسی یکی از ضرورت‌های زندگی انسان است، نه به دلیل وجود بیماری‌های منتقله از راه جنسی و یا حاملگی‌های ناخواسته، بلکه به این دلیل که بخشی از هویت فردی و اجتماعی انسان‌ها مستقیماً با مسائل جنسی در ارتباط است. لذا توجه به ارتقاء آگاهی والدین در خصوص آموزش و تربیت جنسی کودکان و ایجاد نگرش مثبت در آنها به منظور درک بهتر ضرورت و اهمیت این مسأله، می‌تواند نقش مهمی در بهبود کیفیت زندگی کودکان در تمام ابعاد سلامتی در آینده داشته باشد.

همچنین نتایج پژوهش یوسفی، کریمی‌پور و امانی (۱۳۹۵)، کمال‌جو، نریمانی، عطا دوخت و ابوالقاسمی (۱۳۹۵)، خانی، گردشی و بزرگی (۱۳۹۶)، محمدی و مرزوقی (۱۳۹۱)، تقی‌هار و پهلوان‌زاده^۱ (۲۰۱۴)، بورچل و وارد^۲ (۲۰۱۱)، مک نولتی و ویدمن^۳ (۲۰۱۳)، یودا، یاناگیساوا، اشیدا و ابه^۴ (۲۰۱۷)، هامبورگ و پرانک^۵ (۲۰۱۵) و پرانک، کارمنس و ویگبولدس^۶ (۲۰۱۱) با یافته‌های پژوهش مطابقت دارد.

روش دلفی در دو مرحله انجام شد.

مرحله اول: در ابتدا مفاهیم قرآنی که از تفاسیر المیزان، نمونه و نور استخراج شده بود، به اساتید علوم قرآنی ارائه گردید و از ایشان درخواست شد که با توجه به موضوع رساله، مفاهیمی که بیشترین ارتباط را با حوزه مسائل جنسی دارند، مشخص نمایند. میانگین نمرات کلیه اساتید شرکت کننده در خصوص هر مفهوم به دست آمد.

1. Taghiyar, Z. , Pahlavan Zade F.
2. Burchell ,JL. , Ward J.
3. McNulty ,JK. , Widman L.
4. Ueda, R. , Yanagisawa, K. , Ashida, H. , & Abe, N.
5. Hamburg, M. E. , & Pronk.
6. Pronk, T. M. , Karremans, J. C. , & Wigboldus, D. H.

مرحله دوم: در تحلیل داده‌ها، از میانه و فاصله‌های چارکی استفاده شد. طبق نظر جن کینز و اسمیت (به نقل از نعمتی و همکاران، ۱۳۹۱)، بیشتر محققان فقط از نمرات میانه ۶ و بالاتر (در یک مقیاس ۷ درجه‌ای) استفاده می‌کنند. در عین حال استفاده از میانگین‌ها، انحراف استاندارد و ترتیب گزینه‌ها بر مبنای نمرات نیز معمول است. پس در پژوهش حاضر از روش میانگین استفاده شده است.

روش مطالعه میدانی

۱۱ شاخص به دست آمده از قرآن در رابطه با مدل پیشگیری از خیانت زناشویی با استفاده از روش تحلیل محتوا و ۸ مؤلفه اصلی در تحلیل عامل اکتشافی توسط داده‌ها مورد تأیید قرار گرفت. نتایج آزمون‌های تحلیل واریانس و تی، به ترتیب در جدول ۲ و ۳ گزارش شده است. همان طور که در جدول ۲ مشخص است، نمرات دو گروه در همه شاخص‌های هشتگانه مدل پیشگیری از خیانت زناشویی در سطح کمتر از ۰/۰۵ دارای تفاوت معناداری است. با توجه نمرات میانگین گروه‌ها در شاخص‌ها، می‌توان گفت که نمرات شاخص‌های مدل پیشگیری از خیانت زناشویی در گروه بدون خیانت زناشویی از گروه دیگر به طور معناداری بیشتر است که این خود گویای روایی شاخص‌های حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی است.

جدول ۲. نتایج آزمون تحلیل واریانس برای مقایسه نمرات دو گروه، با و بدون خیانت زناشویی در شاخص‌های مدل پیشگیری از خیانت زناشویی

شاخص	گروه‌ها	M	SD	منبع تغییرات	درجات آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
اول: رفتار جنسی سالم	با خیانت	۸۰/۰۴	۲۳/۱۹	بین گروهی	۱	۷۶۳/۶۷	۸/۴۱	۰/۰۰۳
	بدون خیانت	۸۶/۸۱	۲۴/۲۶	درون گروهی	۴۰۴	۸۸/۳۸		
کل					۴۰۵			
دوم: رفتار جنسی ناسالم	با خیانت	۵۲/۳۱	۱۳/۶۶	بین گروهی	۱	۱۶۸۰/۶۵	۱۵/۵۷	۰/۰۰۰۱
	بدون خیانت	۶۳/۴۷	۱۴/۱۶	درون گروهی	۴۳۹	۱۰۷/۹۲		
کل					۴۴۰			

شاخص	گروه‌ها	M	SD	منبع تغییرات	درجات آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
سوم: طلاق شایسته	با خیانت	۳۴/۱۸	۱۱/۰۹	بین گروهی	۱	۴۳۳/۶۴	۵/۲۶	۰/۰۲
	بدون خیانت	۳۸/۲۴	۱۰/۶۲	درون گروهی	۳۴۴	۱۹۸/۳۷		
		کل			۳۴۵			
چهارم: پابندی به ارزش‌ها	با خیانت	۹۷/۰۲	۲۹/۵۶	بین گروهی	۱	۱۲۱۶/۴۱	۱۰/۶۹	۰/۰۰۱
	بدون خیانت	۱۰۹/۶۱	۲۷/۳۸	درون گروهی	۴۱۵	۱۱۳/۸۲		
		کل			۴۱۶			
پنجم: داشتن حیا، عفاف و پاکدامنی	با خیانت	۹۱/۱۳	۲۷/۴۸	بین گروهی	۱	۹۲۸/۴۴	۹/۱۷	۰/۰۰۵
	بدون خیانت	۱۰۰/۵۹	۲۶/۲۱	درون گروهی	۴۰۸	۱۳۴/۵۲		
		کل			۴۰۹			
ششم: تعامل مناسب بین زن و شوهر	با خیانت	۷۸/۹۳	۲۲/۶۳	بین گروهی	۱	۶۱۸/۷۳	۶/۴۷	۰/۰۱
	بدون خیانت	۸۴/۹۷	۲۴/۸۵	درون گروهی	۳۸۲	۶۴/۱۹		
		کل			۳۸۳			
هفتم: روش‌های مقابله با انحرافات جنسی	با خیانت	۳۷/۱۷	۹/۰۶	بین گروهی	۱	۳۷۱/۵۷	۴/۸۸	۰/۰۴
	بدون خیانت	۴۰/۸۸	۱۱/۴۶	درون گروهی	۳۹۷	۷۰/۷۱		
		کل			۳۹۸			
هشتم: ازدواج مناسب	با خیانت	۸۲/۷۹	۲۴/۴۹	بین گروهی	۱	۱۰۳۴/۹۲	۱۰/۰۶	۰/۰۰۱
	بدون خیانت	۹۰/۰۸	۲۷/۹۶	درون گروهی	۴۴۶	۷۱/۳۹		
		کل			۴۴۷			

با توجه به نتایج آزمون‌های تی مستقل به جز زیر مؤلفه‌ی قباحه ظهار، بین گروه دارا و بدون خیانت از نظر تمامی زیر مؤلفه‌ها در سطح معناداری کمتر از $(p < 0/05)$ تفاوت معناداری وجود دارد. همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، میانگین مؤلفه‌های الگوی پیشگیری از خیانت زناشویی در گروه دارای خیانت زناشویی نسبت به مورد مشابه در گروه فاقد، از اهمیت کمتری برخوردار است. به بیان دیگر می‌توان گفت تأثیر مؤلفه‌های اصلی و فرعی در میزان پیشگیری از خیانت زناشویی، استحکام خانواده، سلامت جنسی جامعه و رشد و تکامل افراد، بسیار حائز اهمیت است.

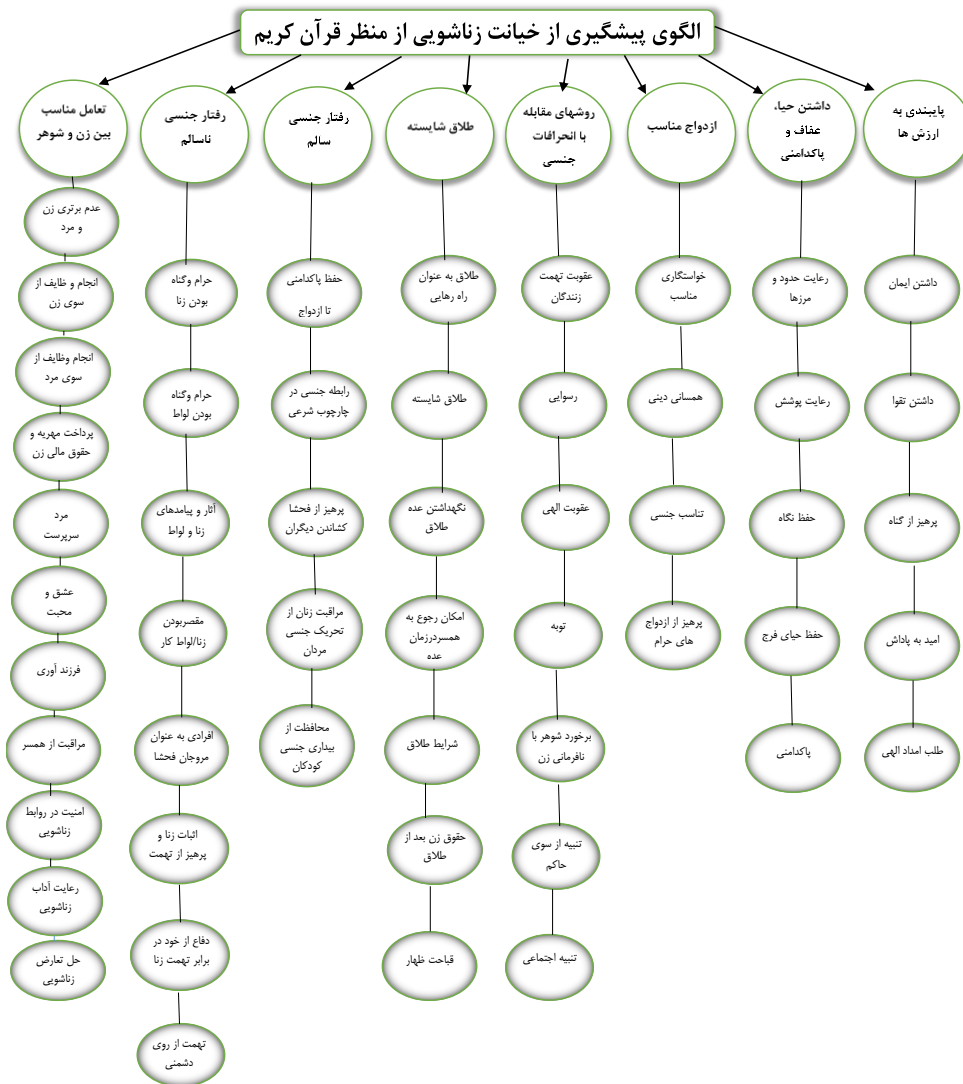
جدول ۳. نتایج آزمون تی مستقل در رابطه با مؤلفه‌های شاخص‌های مدل پیشگیری از خیانت زناشویی بین زوجین، در دو گروه دارای خیانت و بدون خیانت زناشویی

عامل	مؤلفه‌ها	گروه دارای خیانت		گروه بدون خیانت		تی مستقل		
		میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	t	df	Sig
بایستگی به ارزش‌ها	داشتن ایمان	۱۵/۹۲	۲/۶۸۲	۱۶/۹۴	۲/۹۸۳	-۳/۶۰۹	۵۷۰	۰/۰۰۱
	داشتن تقوا	۱۶/۴۶	۲/۷۷۴	۱۸/۸۷	۳/۳۶۴	-۷/۷۲۸	۵۷۰	۰/۰۰۱
	پرهیز از گناه	۱۸/۷۳	۴/۱۴۵	۲۲/۹۲	۴/۴۲۸	-۹/۹۴۲	۵۷۰	۰/۰۰۱
	امید به پاداش	۱۲/۹۳	۲/۲۲۴	۱۴/۳۷	۲/۳۶۱	-۶/۳۹۱	۵۷۰	۰/۰۰۱
	طلب امداد الهی	۱۸/۷۴	۴/۸۹۹	۲۲/۲۰	۴/۸۱۵	-۷/۴۰۳	۵۷۰	۰/۰۰۱
دانشین حیا، عفاف و پاکدامنی	رعایت حدود و مرزها	۳۰/۹۹	۷/۰۹۱	۴۲/۶۷	۷/۹۶۸	-۱۵/۵۵۰	۵۷۰	۰/۰۰۱
	رعایت پوشش	۳۲/۰۸	۸/۵۸۵	۳۷/۵۲	۷/۹۲۰	-۶/۹۴۳	۵۷۰	۰/۰۰۱
	حفظ نگاه	۱۲/۷۴	۱/۷۱۶	۱۳/۹۹	۱/۸۰۸	-۷/۲۴۰	۵۷۰	۰/۰۰۱
	حفظ حیای فرج	۱۳/۱۴	۱/۷۹۷	۱۴/۷۲	۱/۸۰۲	-۹/۰۳۹	۵۷۰	۰/۰۰۱
ازدواج مناسب	پاکدامنی	۳۱/۹۰	۷/۲۱۵	۳۴/۱۶	۶/۹۱۶	-۳/۳۴۲	۵۷۰	۰/۰۰۱
	خواستگاری مناسب	۵/۳۲	۱/۷۸۵	۶/۶۸	۱/۸۳۲	-۷/۷۰۵	۵۷۰	۰/۰۰۱
	همسانی دینی	۱۴/۲۲	۴/۲۲۱	۱۷/۶۷	۴/۴۹۸	-۸/۰۴۷	۵۷۰	۰/۰۰۱
	تناسب جنسی	۱۴/۳۸	۲/۵۹۵	۱۵/۶۰	۲/۶۴۴	-۴/۷۶۹	۵۷۰	۰/۰۰۱
	پرهیز از ازدواج‌های حرام	۳۳/۷۵	۱۰/۶۷۱	۳۶/۸۵	۱۰/۴۲۰	-۳/۰۶۰	۵۷۰	۰/۰۰۲

عامل	مؤلفه‌ها	گروه دارای خیانت		گروه بدون خیانت		تی مستقل		
		میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	t	df	Sig
تعامل مناسب بین زن و شوهر	عدم برتری زن و مرد	۱۴/۵۴	۲/۸۱۲	۱۵/۶۵	۲/۴۵۶	-۴/۵۳۳	۵۷۰	۰/۰۰۱
	انجام وظایف از سوی زن	۱۸/۱۳	۴/۸۶۸	۲۲/۰۳	۵/۱۸۱	-۷/۸۹۰	۵۷۰	۰/۰۰۱
	انجام وظایف از سوی مرد	۱۳/۲۳	۱/۸۸۱	۱۴/۱۷	۲/۰۴۹	-۴/۸۸۱	۵۷۰	۰/۰۰۱
	پرداخت مهریه و حقوق مالی زن	۳۴/۴۳	۹/۶۳۸	۳۶/۶۵	۱۰/۱۰۶	-۲/۲۷۱	۵۷۰	۰/۰۲۴
	مرد سرپرست خانواده	۱۳/۵۹	۱/۸۲۲	۱۴/۳۳	۱/۷۷۸	-۴/۲۹۳	۵۷۰	۰/۰۰۱
	عشق و محبت	۱۵/۴۷	۲/۴۰۵	۱۶/۳۱	۲/۴۴۶	-۳/۵۴۲	۵۷۰	۰/۰۰۱
	فرزندآوری	۲۰/۵۵	۴/۲۴۹	۲۳/۰۶	۴/۳۴۴	-۵/۹۹۴	۵۷۰	۰/۰۰۱
	مراقبت از همسر	۹/۲۹	۱/۹۹۱	۹/۸۲	۱/۹۱۷	-۲/۸۵۳	۵۷۰	۰/۰۰۴
	امنیت در روابط زناشویی	۱۴/۶۴	۲/۹۷۸	۱۶/۴۸	۲/۶۸۹	-۶/۸۷۳	۵۷۰	۰/۰۰۱
	رعایت آداب روابط زناشویی	۳۸/۸۸	۹/۶۷۲	۵۰/۶۴	۱۰/۴۵۶	-۱۱/۸۳۱	۵۷۰	۰/۰۰۱
	حل تعارض زناشویی	۴۱/۸۰	۹/۶۳۵	۴۹/۳۷	۹/۰۹۷	-۸/۴۶۲	۵۷۰	۰/۰۰۱
	طلاق به عنوان راه رهایی	۱۴/۱۱	۲/۶۹۴	۱۵/۰۳	۲/۹۳۳	-۳/۳۱۳	۵۷۰	۰/۰۰۱
طلاق شایسته	طلاق شایسته	۱۸/۰۶	۵/۰۴۱	۲۲/۱۷	۵/۱۳۴	-۸/۳۲۰	۵۷۰	۰/۰۰۱
	نگه داشتن عده طلاق	۱۷/۵۸	۳/۴۵۷	۱۸/۵۵	۳/۷۶۷	-۲/۷۱۸	۵۷۰	۰/۰۰۷
	امکان رجوع به همسر در زمان عده	۱۶/۸۴	۲/۴۰۸	۲۲/۲۵	۲/۲۱۳	-۲۴/۷۱۸	۵۷۰	۰/۰۰۱
	شرایط طلاق	۱۶/۳۵	۳/۳۵۶	۱۷/۷۳	۳/۴۵۱	-۴/۱۶۸	۵۷۰	۰/۰۰۱
	حقوق زن بعد از طلاق	۲۸/۳۱	۵/۶۷۶	۳۰/۳۸	۵/۵۱۲	-۳/۸۵۴	۵۷۰	۰/۰۰۱
	قیاحت ظاهر	۱۳/۵۹	۲/۱۳۸	۱۳/۹۰	۲/۰۲۸	-۱/۵۷۳	۵۷۰	۰/۱۱۶

عامل	مؤلفه‌ها	گروه دارای خیانت		گروه بدون خیانت		تی مستقل		
		میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	t	df	Sig
رفتار جنسی سالم	حفظ پاکدامنی تا ازدواج	۱۳/۶۸	۱/۹۷۶	۱۵/۷۷	۱/۷۶۹	-۱۱/۸۳۰	۵۷۰	۰/۰۰۱
	رابطه جنسی در چارچوب شرعی	۱۷/۳۱	۳/۴۸۵	۲۱/۳۳	۳/۶۱۷	-۱۱/۵۹۳	۵۷۰	۰/۰۰۱
	پرهیز از فحشا کشاندن دیگران	۱۵/۱۱	۲/۴۰۸	۱۶/۵۹	۲/۳۲۱	-۶/۵۵۹	۵۷۰	۰/۰۰۱
	مراقبت زنان از تحریک جنسی مردان	۱۶/۳۳	۲/۳۵۴	۱۶/۹۶	۲/۳۴۰	-۲/۷۲۴	۵۷۰	۰/۰۰۷
	محافظت از بیداری جنسی در کودکان	۳۱/۵۱	۴/۵۹۴	۳۴/۴۱	۴/۸۸۵	-۶/۲۳۸	۵۷۰	۰/۰۰۱
رفتار جنسی ناسالم	حرام و گناه بودن زنا	۴۲/۸۲	۵/۷۴۳	۳۷/۶۷	۶/۶۴۹	۸/۲۶۱	۵۷۰	۰/۰۰۱
	حرام و گناه بودن لواط	۱۸/۰۸	۲/۶۴۷	۱۶/۵۵	۲/۱۵۸	۶/۹۰۰	۵۷۰	۰/۰۰۱
	آثار و پیامدهای زنا و لواط	۱۷/۱۹	۲/۱۸۹	۱۶/۱۲	۲/۰۲۶	۵/۳۳۲	۵۷۰	۰/۰۰۱
	مقصر بودن زنا/ لواط کار	۲۴/۱۸	۳/۲۹۱	۱۸/۸۷	۳/۱۷۵	۱۷/۱۳۳	۵۷۰	۰/۰۰۱
	افرادی به عنوان مروجان فحشا	۱۱/۷۵	۱/۵۷۷	۱۱/۴۱	۱/۵۷۵	۲/۲۲۷	۵۷۰	۰/۰۲۶
	اثبات زنا و پرهیز از تهمت	۲۹/۹۷	۵/۳۸۰	۲۸/۰۷	۵/۸۱۷	۳/۴۴۹	۵۷۰	۰/۰۰۱
	دفاع از خود در برابر تهمت زنا	۱۱/۸۰	۱/۶۰۳	۱۱/۲۱	۱/۶۶۲	۳/۷۲۱	۵۷۰	۰/۰۰۱
	تهمت از روی دشمنی	۱۵/۴۴	۱/۹۳۳	۱۲/۷۸	۱/۷۲۴	۱۵/۴۵۸	۵۷۰	۰/۰۰۱

عامل	مؤلفه‌ها	گروه دارای خیانت		گروه بدون خیانت		تی مستقل		
		میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	t	df	Sig
روش‌های مقابله با انحرافات جنسی	عقوبت تهمت زندگان	۲۸/۲۸	۲/۴۵۶	۲۶/۶۵	۲/۳۸۹	۷/۰۱۳	۵۷۰	۰/۰۰۱
	رسوایی	۱۴/۵۳	۲/۱۶۳	۱۲/۶۲	۱/۹۳۷	۹/۸۸۹	۵۷۰	۰/۰۰۱
	عقوبت الهی	۶/۸۲	۱/۴۲۱	۵/۸۱	۱/۵۰۳	۷/۰۸۵	۵۷۰	۰/۰۰۱
	توبه	۲۱/۹۷	۴/۱۰۱	۱۹/۶۲	۳/۷۷۶	۶/۲۹۵	۵۷۰	۰/۰۰۱
	برخورد شوهر با نافرمانی زن	۲۷/۴۴	۴/۹۴۹	۲۳/۷۹	۴/۶۸۹	۷/۹۲۸	۵۷۰	۰/۰۰۱
	تنبیه از سوی حاکم	۲۳/۹۱	۴/۲۲۱	۲۲/۱۰	۴/۱۵۹	۴/۴۸۷	۵۷۰	۰/۰۰۱
	تنبیه اجتماعی	۱۹	۱/۹۸۲	۱۷/۱۰	۲/۱۵۳	۹/۳۱۶	۵۷۰	۰/۰۰۱

شکل ۲. مدل پیشگیری از خیانت زناشویی

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف تعیین شاخص‌های سلامت جنسی زوجین با توجه به دیدگاه قرآن کریم بررسی شد. یافته‌های اولیه پژوهش نشان داد که شاخص‌های سلامت جنسی، عبارتند از: پابندی به

ارزش‌ها، خود مراقبتی، داشتن، حیا، عفاف و پاکدامنی، انجام ازدواج، ازدواج مناسب، ازدواج مجدد و چند همسری، تعامل مناسب بین زن و شوهر، طلاق شایسته، رفتار جنسی سالم، رفتار جنسی ناسالم و روش‌های مقابله با انحرافات جنسی.

با اعتبارسنجی شاخص‌ها، ۸ شاخص، شامل پابندی به ارزش‌ها، داشتن حیا عفاف و پاکدامنی، انجام ازدواج، تعامل مناسب بین زن و شوهر، طلاق شایسته، رفتار جنسی سالم، رفتار جنسی ناسالم و روش‌های مقابله با انحرافات جنسی تأیید شد.

طبق برخی از یافته‌ها، معنا به زندگی به خانواده و تعاملات آن قداست می‌بخشد و موجب استحکام بنیان خانواده می‌شود. شیوه فرزندپروری، رشد باورهای معنوی و مذهبی در میزان سازگاری و سطح سلامت جنسی زوجین بسیار مؤثر است. همچنین مذاهب، رفتارهای اخلاقی را تشویق می‌کنند که با تقویت خود کنترل به عنوان یک بازدارنده درونی از خیانت زناشویی جلوگیری کنند. مطالعات حاتمی، اسمعیلی، فرحبخش و برجعلی (1395)، احمدی، آزادمرزآبادی و ملازمانی (1384)، فاطمی نیک، سودانی و مهرابی زاده هنرمند (1395)، نجفی (1389)، پیر ساقی و همکاران (1396)، روحانی و معنوی پور (1387)، نیکویی و سیف (1384)، ابراهیمی و همکاران (1396)، بشرپور (1394) با پژوهش مذکور مطابق است.

تحقیقات مروتی، وحیدنیا، صادقی و فتاحی (1393) می‌گویند: پارسایی موجب حفظ شالوده خانواده از انحرافات جنسی است. در حقیقت بی‌تقوایی انسان را به سوی رفتارهای خلاف عقل و فساد می‌کشاند و زمینه را برای بروز رفتارهای پرخطر اجتماعی، از جمله ناهنجاری‌های جنسی و اباحه‌گری فراهم می‌آورد. علاوه بر تقوا و کنترل درونی، سبک‌های دلبستگی زوجین و رضایتمندی زناشویی حمیدی (1390)، تیمور پور (1389)، رجایی، نیری و صداقتی (1386)، هدایتی و بگی (1395)، سطح ارتباطات، مسئولیت‌پذیری، ارزش‌های اخلاقی و اعتقادی نیز موجب تقویت سطح سلامت جنسی زوجین می‌شود. تحقیقات آماتو و کیس^۱ (2011)، شریسا^۲ (2014)، رابرت^۳ (2009)، دونگ لی^۴ (2008)، کریمی ثانی و احیایی (1390)، راگوف^۵ (2013) ثناگویی،

1. Amato & Keith.
2. Shirisia.
3. Robert.
4. Dung Le.
5. Rogoff.

جان بزرگی و مهدویان (۱۳۹۰) با یافته‌های این پژوهش همسو است. حتی افکار غیرمنطقی نیز بر میزان کیفیت سلامت جنسی زوجین مؤثر است.

میکائیلی و صمدی‌فرد (۱۴۰۰) می‌گویند: باورهای زوجین بر نحوه روابط زناشویی آنها تأثیر مستقیم دارد. زوجینی که باورهای غیرمنطقی در مورد اهمیت ارتباط و خانواده، روش‌های مؤثر حل تعارض و نقش‌های جنسیتی دارند، نسبت به زوجینی که چنین باورهایی را ندارند، از سطح سلامت جنسی پایین‌تری برخوردار هستند و احتمال فروپاشی بیشتری را در روابط جنسی و زناشویی تجربه می‌کنند.

پژوهش‌های آقا یاری هیر، عباس زاده، علیزاده اقدم و کاتبی علی آبادی (۱۳۹۹) و صمدی‌فرد، نریمانی، آفاجانی و بشرپور (۱۴۰۰) حاکی از آن است که تقویت شاخص‌های سلامت جنسی در بعد اجتماعی نیز حائز اهمیت است. هنگامی که افراد جامعه هنجارهای اجتماعی حول روابط جنسی از جمله باورهای کارآمد، عدم استفاده از راهبردهای مقابله‌ای، پرهیز از انحرافات جنسی، حفظ حریم و پاکدامنی را رعایت می‌کنند، سطح کیفی سلامت جنسی در جامعه افزایش می‌یابد.

کیفیت روابط زناشویی شامل ابعاد گوناگون روابط زوجین، مانند سازگاری، رضایت، شادی و تعهد است. تقویت روابط در طول سال‌های ازدواج می‌تواند یکی از تعیین‌کننده‌های مهم برای دستیابی به یک رضایت زناشویی پایدار باشد. بنابراین زوجینی که در زندگی خود از رضایت، توافق و انسجام بالاتری برخوردار هستند، احتمالاً نگرش مثبتی به خیانت زناشویی ندارند.

این پژوهش با نتایج فردوسی (۱۳۹۷)، کمالی، عامری، خسروی و رمضانی^۱ (۲۰۱۸)، موسوی (۱۳۹۱)، اکبری و همکاران (۱۳۹۱) همخوانی دارد. همچنین نقض اصل وفاداری، خانواده را در معرض اضمحلال قرار می‌دهد و پس از آن، شاهد نابودی تدریجی اجتماع خواهیم بود؛ زیرا این دو نهاد در یکدیگر اثر متقابل دارد و زوال و بقای هر کدام در دیگری مؤثر است. محمدی سرپیری، رفیعی فروشانی و خامسی پور، (۱۳۹۴)، کرمی (۱۳۹۸)، اجتهادی و واحدی (۱۳۹۵)، ژیان پور و بهارلویی (۱۳۹۹).

یکی از مهم‌ترین عوامل در تبیین خیانت زناشویی در یافته‌های قاسمی، سودجانی و شریفی

1. Kamail, Ameri, Khosravi, Ramezani.

(۱۳۹۶)، جمالی، شاکری، احمدی و آزاد فلاح (۱۳۹۹)، نارضایتی از روابط جنسی و عاطفی با همسر است. بنابراین، یادگیری و مهارت‌های زناشویی می‌تواند در تحکیم زندگی و تقویت تعهد مؤثر باشد، هر چه زوجین از این مهارت‌های ارتباطی کمتر برخوردار باشند، زمینه‌های بروز بی‌توجهی و ارضا نکردن نیازهای یکدیگر، کاهش عشق و علاقه و در نهایت، خیانت بیشتر فراهم می‌شود. همچنین مطالعات سعیدی‌فرد، وحیدنیا و احمدی (۱۳۹۵) نشان می‌دهد سابقه روابط پیش از ازدواج رابطه معناداری با خیانت عاطفی، خیانت جسمی و خیانت جنسی دارد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت از آنجا که رفتار جنسی پیش از ازدواج با ارزش‌های جنسی فرد در ارتباط است، رابطه مستقیم و قوی بین رفتار جنسی پیش از ازدواج و خیانت زناشویی وجود دارد. در واقع فردی که دارای ارزش‌های جنسی سهل‌گیرانه‌تری پیش از ازدواج است، پس از ازدواج نیز دارای همین ارزش‌ها است. همچنین فردی که دارای ارزش‌ها و نگرش‌های جنسی و زناشویی سهل‌گیرانه‌ای است، به احتمال بیشتری حتی پس از ازدواج به رفتار خود ادامه خواهد داد، چرا که پژوهش‌ها حاکی از آن است که احتمالاً افراد به دنبال سازگار کردن نگرش‌ها با رفتارهای خود هستند و یا در پی ابراز رفتارهایی هستند که در راستای نگرش آنها است. حسن ختام بحث، از آنجا که خداوند باری تعالی پایه‌ی هستی را بر زوجیت بنا نهاده و رسیدن به قرب الهی را کمال واقعی معرفی کرده، در آیات روشنگر وحی فرامینی را تبیین نموده است.

- مدیریت غرائز جنسی بر اساس نظام فطری و الهی.
- ترویج و تسهیل امر مقدس ازدواج در اقسام آن.
- پیشنهاد طلاق، به عنوان راه‌هایی از بن‌بست.
- انذار و عقوبت در روابط جنسی ناسالم.

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان گفت، این پژوهش بر اساس نص صریح آیات قرآن کریم به انجام رسیده و از تفاسیر روایی و محتوایی در تدوین آن استفاده شده است. به نظر می‌رسد چنانچه تفاسیر روان‌شناختی از آیات قرآن در دسترس می‌بود، محتوای پژوهش پیش‌رو، غنی‌تر و کاربردی‌تر می‌گردید.

از آنجا که شاخص‌های سلامت جنسی از دیدگاه قرآن کریم مؤلفه‌های زیادی را شامل می‌شود و اینکه در شرایط کنونی جامعه، راهکار حل مسائل و مشکلات خانواده بسیار ضروری

است، بنابراین به نظر می‌رسد این موضوع موشکافانه توسط گروهی از پژوهشگران مسلط و علاقه‌مند به مباحث قرآنی در سطح گسترده بررسی شود. همچنین پیشنهاد می‌شود در خصوص اعتبار شاخص‌ها و پژوهش‌های آتی از مفسران قرآنی به صورت درک تلمذ حضور از ایشان بهره برد و در حالت کلامی، ابهامات و گره‌های ذهنی (سؤالات) مطرح شده و رفع رجوع شود.

فهرست منابع

قرآن کریم

- آقا یاری هیر، توکل؛ عباس زاده، محمد؛ علیزاده اقدم، محمدباقر و کاتبی علی‌آبادی، مهناز. (۱۳۹۹). «سلامت جنسی به مثابه مسأله‌ای اجتماعی: بازسازی معنایی سلامت در میان زنان متأهل شهر تبریز». *مجله زن در توسعه و سیاست*. ۴، ۶۲۴-۶۱۹.
- ابراهیمی، محمد؛ صیدی، محمد سجاد و رحیمی، زهرا. (۱۳۹۶). «معنویت در خانواده؛ از خیانت تا بخشودگی زناشویی». *دومین کنفرانس سراسری پژوهش‌های نوین در روان‌شناسی و علوم اجتماعی*.
- احمدی، خدابخش. (۱۳۹۷). *شاخص‌های سلامت خانواده در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت*. الگوی پیشرفت (وابسته به مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت).
- احمدی نوده، خدابخش؛ آزادمرزآبادی، اسفندیار و ملازمانی، علی. (۱۳۸۴). «بررسی وضعیت ازدواج و سازگاری زناشویی در بین کارکنان سپاه». *مجله طب نظامی*. ۷(۲)، ۱۵۲-۱۴۱.
- اجتهادی، مصطفی و واحدی، گلناز. (۱۳۹۵). «بررسی جامعه‌شناختی پتانسیل خیانت در روابط زناشویی و عوامل مؤثر بر آن در بین کارمندان ادارات دولتی و خصوصی». *مجله جامعه‌شناسی ایران*. ۱۷(۴)، ۱۳۵-۱۰۵.
- اکبری، ابراهیم؛ پورشریفی، احمد؛ عظیمی، زینب و فهیمی، صمد. (۱۳۹۱). «اثربخشی گروه درمانی تحلیل رفتار متقابل بر افزایش رضایتمندی، سازگاری، احساسات مثبت و صمیمیت زوج‌های دارای تجربه طلاق عاطفی». *فصلنامه‌ی مشاوره و روان‌درمانی خانواده*. ۲(۴)، ۴۸۴-۴۵۵.
- بامداد، جهان‌یار؛ شهباز مرادی، سعید و سلیمی، مجید. (۱۳۸۴). *تحلیل محتوا با استفاده از نظریه بنیادین، رویکردی عملیاتی و نوین در روش تحقیق کیفی*. ش ۸، ۷۰-۵۵.
- بختیاری، آمنه؛ بدوی، فاطمه؛ هاشمی فشارکی، مریم و نصیری، بهاره. (۱۳۹۳). «تحلیل محتوای موضوعی مقالات علمی-پژوهشی حوزه زن و خانواده». *پژوهشنامه زنان*. ش ۲، ۲۲-۱.
- بستانی خالصی، زهرا؛ سیمیر، معصومه و آذین، علی. (۱۳۹۶). «تبیین راهبردهای آموزش سلامت جنسی مبتنی بر توانمندسازی: یک مطالعه کیفی». *مجله تحقیقات کیفی در علوم سلامت*. ش ۶، ۲۶۵-۲۵۳.
- بشرپور، سجاد. (۱۳۹۴). «جهت‌گیری مذهبی درونی و بیرونی و استعداد خیانت زناشویی». *روان‌شناسی معاصر*. ۵.
- ۲۵۱-۲۴۹.
- پاشا، هاجر؛ بختیاری، افسانه. (۱۳۹۸). *ارزیابی روابط عاطفی و سلامت جنسی زوجین از دیدگاه قرآن و روایات*. ش ۱، ۲۷-۲۰.
- پیر ساقی، فهیمه؛ زهرا کار، کیانوش؛ کیامنش، علیرضا؛ محسن زاده، فرشاد و حسینی، جعفر. (۱۳۹۶). «شاخص‌های ارتباط زناشویی کارآمد: یک مطالعه کیفی». *دو فصلنامه مشاوره کاربردی*. ۲۶-۲.

- تیزرو، فیروز. (۱۳۹۴). «بررسی میزان آگاهی و نیازهای آموزشی زوج‌های جوان نسبت به رابطه جنسی سالم در استان گیلان». *مجله روان‌شناسی خانواده و پژوهش*. ش ۳، ۱۰۳-۸۲.
- تیمورپور، نگار. (۱۳۸۹). «بررسی رابطه بین دلبستگی و احساس گناه جنسی با میل جنسی در زنان». *مجله روان‌شناسی بالینی*. ۲ (۳).
- ثناگویی، محمد؛ جان بزرگی، مسعود و مهدویان، علیرضا. (۱۳۹۰) «رابطه‌های الگوهای ارتباطی زوجین با رضامندی زناشویی». *دو فصلنامه‌ی مطالعات اسلام و روان‌شناسی*. ۵ (۹)، ۷۷-۵۷.
- جمالی، مریم؛ شاکری، طویی؛ احمدی، فضل‌اله و آزاد فلاح، پرویز. (۱۳۹۹). «عوامل زمینه‌ساز روابط فرازناشویی مردان، مطالعه کیفی از تجارب زنان». *نشریه پژوهش توانبخشی در پرستاری*. ۶ (۳)، ۹۳-۸۵.
- جهان‌بین، سهیل؛ احمدی، محمدرضا و بنیانی، محمدرضا. (۱۳۹۷). «مؤلفه‌های سلامت جنسی عمومی قبل از ازدواج». *سومین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در علوم انسانی، چالش‌ها و راه حل‌ها*. ۳۶، ۱۵۴-۱۴۱.
- حاتمی ورزنده، ابوالفضل؛ اسمعیلی، معصومه؛ فرحبخش، کیومرث و برجعلی، احمد. (۱۳۹۵). «ارائه‌ی الگوی ازدواج پایدار رضایتمند: یک پژوهش گراند تئوری». *مجله مشاوره و روان‌درمانی خانواده*. ۶ (۱)، ۱۴۹-۱۲۰.
- حسین رشیدی، بتول؛ کیانی، کیاندخت؛ حق‌اللهی، فدیبه و شهبازی صیقلده، شیرین. (۱۳۹۴). «تعریف سلامت جنسی از دیدگاه متخصصین ایرانی و توصیف اجزای آن: یک مطالعه کیفی». *مجله دانشکده دانشگاه علوم پزشکی تهران*. ش ۳، دوره ۷۳، ۲۲۰-۲۱۰.
- حسین‌زاده، علی. (۱۳۹۰). «آداب و کارکردهای روابط جنسی سالم از دیدگاه اسلام و آسیب‌های روان‌شناختی آن». *مجله اسلام و پژوهش‌های تربیتی*. ش ۱ (۳)، ۱۳۲-۷۷.
- حمیدی، فریده. (۱۳۹۰). بررسی ساخت خانواده و سبک دلبستگی در دختران فراری و اثربخشی خانواده درمانی و درمانگری حمایتی در تغییر آنها. رساله دکتری. دانشگاه تربیت مدرس.
- خانی، صغری؛ حمزه گردشی؛ زینب و بزرگی، نسیم. (۱۳۹۶). «مروری بر جنبه‌های مختلف مشارکت مردان در سلامت جنسی و باروری زنان». *دوره ۲۷، ش ۵۲، ۱۱۶-۹۹*.
- رجایی، علیرضا؛ مهدی، نیری و صداقتی، شیرین. (۱۳۸۶). «سبک‌های مختلف دلبستگی و رضایتمندی زناشویی». *مجله روانشناسان ایرانی*. ۲ (۱۲).
- رحمانی، اعظم؛ مرقاتی خویی، عفت‌السادات؛ مقدم بنائیم، لیدا؛ غلامی، رویا و ترابی، اکرم. (۱۳۹۶). «نقش خانواده در رفتارهای مخاطره‌آمیز جنسی دختران جوان: یک مطالعه کیفی». *نشریه پرستاری ایران*. ش ۱۰۸، ۲۲-۱۱.
- رحمانی، خال؛ بیدارپور، فرزاد؛ مرادی، قباد؛ کریمی، محمد و ملاشیخی، مهری. (۱۳۹۴). «تجربیات زنان تن فروش از رفتارهای پرخطر و علل بروز این رفتارها از دیدگاه آنان و مسئولان مرکز مشاوره: یک مطالعه کیفی». *مجله تحقیقات کیفی در علوم سلامت*. ش ۵، دوره ۴، ۳۳۶-۳۲۶.

- رضازاده، مجید؛ احمدی، خدابخش؛ نفریه، محمد؛ اخوی، زهرا؛ زنگانه، محمد علی؛ موعودی فرید، حبیب و صدقی جلال، هما. (۱۳۹۴). «ویژگی‌های خانوادگی افراد دارای رفتارهای پرخطر جنسی». *مجله اول بهداشت روانی*. ش ۳، ۱۵۱-۵۸.
- روحانی، عباس و معنوی پور، داوود. (۱۳۸۷). «رابطه عمل به باورهای دینی با شادکامی و رضایت زناشویی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد مبارکه». *مجله دانش و پژوهش در روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان)*. ۳۶، ۱۸۹-۲۰۶.
- ژیان پور، مهدی و بهارلویی، مریم. (۱۳۹۹). «گریز از مدار ضعیف زندگی زناشویی کاوشی در معنا و فرایند شکل‌گیری خیانت». *مجله بررسی مسائل اجتماعی ایران*. ۱۰ (۲)، ۱۸۰-۲۰۰.
- سالاری فر، محمد رضا. (۱۳۹۳). «طبقه‌بندی آسیب‌های روابط همسران در متون اسلامی». *مطالعات اسلامی زنان و خانواده*. ش ۱ (۱)، ۷۸-۶۱.
- صمدی فرد، حمید رضا. نیمانی، محمد. آقاجانی، سیف‌اله و بشرپور، سجاد. (۱۴۰۰). «سلامت جنسی در بین زنان متأهل و نقش باور فرا شناختی و راهبردهای تنظیم هیجان در پیش‌بینی آن». *مجله روان‌شناسی و روان‌پزشکی ایران*. ۸ (۲)، ۷۳-۶۱.
- طباطبایی، محمدحسین. (۱۳۸۶). ترجمه تفسیر المیزان. ج ۱ تا ۸. چاپ هفتم. ترجمه ناصر مکارم شیرازی. نشر دارالکتب السلامیه.
- علی بابایی، احمد. (۱۳۸۶). برگزیده تفسیر نمونه. ج ۱ تا ۵. تهران: دارالکتب اسلامیه.
- فاطمی نیک، طیبه؛ سودانی، منصور و مهربایی‌زاده هنرمند، مهناز. (۱۳۹۵). «اثربخشی آموزش گروهی آموزه‌های دینی بر کیفیت زندگی و مؤلفه‌های آن در زوج‌ها». *دوفصلنامه مشاوره کاربردی*. ۶ (۲)، ۷۲-۸۸.
- فردوسی، سیما. (۱۳۹۷). «پیش‌بینی نگرش به خیانت زناشویی بر اساس رفتار دلبستگی در روابط زناشویی، کیفیت روابط زناشویی و سبک‌های دلبستگی در زنان متأهل». *دوفصلنامه روان‌شناسی معاصر*. ۱۵۷-۱۴۹.
- قاسمی، بهزاد؛ رنجبر سود جانی، یوسف و شریفی، کبیر. (۱۳۹۶). «نقش عملکرد جنسی و تجربه شکست عاطفی در گرایش زوجین به روابط فرا زناشویی». *مجله رویش روان‌شناسی*. ۱، ۶۸-۴۶.
- کریمی، محمد سعید. (۱۳۹۸). «ارائه الگوی مفهومی عفاف جنسی مبتنی بر آیات قرآن کریم (پژوهش کیفی)». *مجله خانواده و سلامت جنسی*. ۱ (۱)، ۴۹-۳۳.
- کریمی‌ثانی، پرویز و احیائی، کبری. (۱۳۹۰). «ارائه‌ی مدل پیشنهادی برای کیفیت زندگی زناشویی بر اساس عوامل پیش‌بینی کننده قبل از ازدواج در بین زوجین تبریز». *مجله زن و مطالعات خانواده*. ۴ (۱۳)، ۸۱-۴۱.
- کمال‌جو، علی؛ نیمانی، محمد؛ عطا دوخت، اکبر؛ ابوالقاسمی، عباس. (۱۳۹۵). «پیش‌بینی روابط فرا زناشویی بر اساس هوش معنوی، هوش اخلاقی، رضایت زناشویی و استفاده از شبکه‌های مجازی اجتماعی با نقش تعدیل‌کنندگی جنسیت». *مجله مشاوره و روان‌درمانی خانواده*. ش ۶، ۶۷-۳۹.

- لرکی، منا؛ تغلی، مهین؛ لطیف نژاد رودسری، رباب؛ شاکری محمد تقی و بابایی، علی. (۱۳۹۳). «بررسی نیازهای آموزشی درک شده زنان آسیب دیده در رابطه با رفتارهای پرخطر جنسی». مجله زنان مامایی و نازایی ایران. ش ۱۳۰، ۳۱-۲۱.
- مروتی، سهراب؛ وحیدنیا، فرحناز؛ صادقی، عماد و فتاحی، امیر. (۱۳۹۳). «علل و عوامل انحرافات جنسی از دیدگاه قرآن و روایات». پژوهشنامه اسلامی زنان و خانواده. سال ۲، ۱۱۳-۹۳.
- موسوی، فاطمه. (۱۳۹۱). «نقش عملکرد خانواده مبتنی بر الگوی مک مستر در پیش‌بینی نگرش‌های صمیمانه و توافق زوجین در خانواده‌های شهر قزوین». فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده. ۴۱۸-۴۰۲.
- محمد خانی، پروانه؛ استفان دابسون، کیت؛ مساح چولایی، امید و آثاری، شروین. (۱۳۹۰). «تعیین نقش جنسیت در رابطه میل جنسی و کیفیت زندگی بیماران مبتلا به افسردگی اساسی». مجله توانبخشی. ش ۱، ۳۳-۲۸.
- محمدی سرپیری، فریده؛ رفیعی فروشانی، احمد رضا و خامسی پور، فرسیما. (۱۳۹۴). «ماهیت وفاداری از دیدگاه حقوقی، فقهی و روان‌شناسی و جایگاه آن در خانواده». فصلنامه فرهنگی تربیتی زنان و خانواده. ۹ (۲۹)، ۶۱-۳۰.
- محمدی، مهدی و مرزوقی، رحمت اله. (۱۳۹۱). «پیش‌فرض‌های برنامه درسی آموزش سلامت جنسی از منظر اسلامی». مجله پژوهش‌های برنامه درسی. دوره ۲، ش ۱، ۸۹-۵۳.
- مرتضوی، مهناز؛ بخشایش، علیرضا؛ فاتحی‌زاده، مریم و امامی‌نیا، سعیده. (۱۳۹۲). «رابطه بین سرد مزاجی جنسی و تعارض زناشویی در زنان ساکن یزد». مجله پزشکی ارومیه. ش ۱۱، ۹۲۱-۹۱۳.
- میکائیلی، نیلوفر و صمدی‌فرد، حمید رضا. (۱۴۰۰). «همبستگی سلامت جنسی با باورهای غیرمنطقی، ذهن آگاهی و کمال‌گرایی در بین زوجین». نشریه مدیریت ارتقای سلامت. ۱ (۲)، ۶۳-۵۳.
- نژاد کریم، الهه؛ سعیدی‌فرد، طاهره؛ وحیدنیا، نرگس و احمدی نوده، خدابخش. (۱۳۹۵). «نقش روابط پیش از ازدواج در خیانت زناشویی». مجله مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت اجتماعی. ۳ (۴)، ۳۰۶-۲۹۹.
- نجفی، حسین. (۱۳۸۹). بررسی رابطه‌ی جهت‌گیری مذهبی با رضایت زناشویی و صمیمیت زناشویی معلمان دبیرستان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، مشاوره خانواده، دانشگاه تهران.
- نعمتی، شادمان؛ عسگری، فریبا؛ حیدرزاده، آبتین؛ صابری، عالیا؛ بهادری، محمد هادی؛ حدادی، سودابه. (۱۳۹۱). «اولویت بندی موضوعات پژوهش در آموزش دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان به روش دلفی». مجله پژوهش در آموزش پزشکی. ش ۴، (۲)، ۸-۱.
- نیکویی، مریم و سیف، سوسن. (۱۳۸۴). بررسی رابطه دینداری با رضایتمندی زناشویی. پژوهش‌های مشاوره تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره. ۴ (۱۳)، ۷۹-۶۱.

یوسفی، ناصر؛ کریمی پور، بنت‌الهدی و امانی، احمد. (۱۳۹۵). «بررسی مدل باورهای مذهبی، سبک‌های حل تعارض و تعهد زناشویی با نگرش نسبت به خیانت زناشویی». فصلنامه مشاوره کاربردی. ش ۷ (۷)، ۶۴-۴۷.

معصومی، راضیه؛ زارعی، فاطمه؛ آذین، علی و علمی، سپیده. (۱۳۹۶). «روند پژوهش رفتار جنسی در ایران: مروری بر متون». نشریه پایش. ش ۱، ۳۲-۲۱.

معینی، بابک؛ موسعلی، امیر عباس؛ هزاوه‌ای، محمد مهدی؛ سلطانیان، علیرضا؛ براتی، مجید و کفعمی، وحید. (۱۳۹۲). «عوامل مرتبط با قصد رفتارهای ایمن در بین معتادان مرد تحت پوشش مراکز ترک اعتیاد شهر

همدان بر اساس تئوری رفتار برنامه‌ریزی شده در سال». مجله علمی پژوهان. ش ۲، ۵۲-۴۴.

مقدادی، محمد مهدی و جواد پور، مریم. (۱۳۹۶). «تأثیر ازدواج زود هنگام بر سلامت جنسی کودکان و ساز و کارهای مقابله با آن». فصلنامه حقوق پزشکی. ش ۴۰، ۶۰-۳۱.

میر ابراهیمی، علی اکبر. (۱۳۹۳). سلامت جنسی و سلامت روان خانواده، اولین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روان‌شناسی آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی ایران، ۱۰-۱.

نظر آبادی، محمد. (۱۳۹۳). اثربخشی روش ماتریکس بر کاهش رفتارهای پرخطر جنسی مردان معتاد شهر کرمانشاه. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد واحد کرمانشاه.

هدایتی، مهرانوش و بگی، سارا. (۱۳۹۵). «تعیین رابطه بین سبک‌های دلبستگی و رضایتمندی زناشویی با شاخص عملکرد جنسی در زنان». پژوهشنامه زنان پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی. ۱۴۱-۱۲۷.

Aras, H. , Aras, B. , Icagasioglu, A. , Yumusakhuylu, Y. , Kemahli, E. , Haliloglu, S. , & Oguz, F. M) 2013). Sexual dysfunction in women with rheumatoid arthritis. Medicinski Glasnik, 10 (2) .

Amato, P. R. , & Keith, B. (2011). Parental divorce and adult wellbeing: A meta-analysis. Journal of Marriage and Family, 53 (1) , 43-58 .

Basson, R. (2019) Are Healthy Parental Attachments and Resilience to Societal Objectification Basic to Women's Sexual Health?. Archives of sexual behavior, 48 (6) , 1683-1687

Boyce, S. , Zeledón, P. , Tellez, E. , & Barrington, C. (2016) Gender-specific jealousy and infidelity norms as sources of sexual health risk and violence among young coupled Nicaraguans. American journal of public health, 106 (4) , 625-632

Burchell JL, Ward J. Sex drive, attachment style, relationship status and previous infidelity as predictors Burri A, Cherkas L, Spector T. Replication of psychometric properties of the FSFI and validation of a modified version (FSFI-LL) assessing lifelong sexual function in an unselected sample of females. J Sex Med 2011; 7: 3929-39 .

Chariyeva Z, Golin CE, Earp JA, Maman S, Suchindran C, Zimmer C. (2013) The role of self-efficacy and motivation to explain the effect of motivational interviewing time on changes in risky sexual behavior among people living with HIV: a mediation analysis. AIDS and Behavior; 17 (2) : 813-23

Chou, D. , Cottler, S. , Khosla, R. , Reed, G. M. , & Say, L. (2015). Sexual health in the International Classification of Diseases (ICD) : implications for measurement and beyond. Reproductive Health Matters, 23 (46) , 185-192 .

- Dung Le, T. M. (2008). Vietnamese couples' perceptions of the factor that contribute to satisfaction in long-term marriages. A Maste Dissertation in Social Work. University of Manitoba
- Hamburg, M. E. , & Pronk, T. M. Believe you can and you will: The belief in high self-control decreases interest in attractive alternatives. *Journal of Experimental Social Psychology*, (2015). 56, 30-35
- Hirschtritt, M. E. , Dauria, E. F. , Marshall, B. D. , & Tolou-Shams, M. (2018). Sexual minority, justice-involved youth: a hidden population in need of integrated mental health, substance use, and sexual health services. *Journal of Adolescent Health*, 63 (4) , 421-428 .
- Jackman, Mahalia (۲۰۱۵). Understanding the Cheating Heart: What Determines Infidelity Intentions? *Sexuality & Culture*. 19: 72–84 .
- Kamail, S. , Ameri, F. , Khosravi, Z. , Ramezani, M. (2018). Lived experienced of meta-marital relationship in spouse: phenomenological study. *Journal of family research*, 14 (43), 95-112 .
- McNulty JK, Widman L. The implications of sexual narcissism for sexual and marital satisfaction .*Archives of Sexual Behavior*. 2013 Aug 1;42 (6) : 1021-32 .
- Pronk, T. M. , Karremans, J. C. , & Wigboldus, D. H. How can you resist? Executive control helps romantically involved individuals to stay faithful. *Journal of personality and social psychology*, (2011). 100 (5) , 827
- Rogoff, L. (2013). The influence of family communication patterns, marital typology, and level of intimacy on marital satisfaction for couples living in the United States. Doctoral dissertation in clinical psychology. Walden University
- Shirisia, L. (2014). Strong marriages in the African American community: How religion contributes to a healthier marriage .Master Dissertation in Family, Consumer, and Human Development. Utah State University
- Shulman, S. , & Kipnis, O. (2001). Adolescent romantic relationships: A look from the future. *Journal of Adolescence*, 24 (3) , 337-351 .
- Robert, B. W. (2009). Personality and assessment and personality development. *Journal of Research in Personality*. 43, 137-145 .
- Taghiyar Z, Pahlavan Zade F. Investigating the Relationship of Marital Engagement and Love-Making Styles with Marital Intimacy, National Conference on the Consolidation of the Family Foundation and the Role of Women. Tehran, Iran Tadbir Force Institute. 2014 .
- Ueda, R. , Yanagisawa, K. , Ashida, H. , & Abe, N .Implicit attitudes and executive control interact to regulate interest in extra-pair relationships .*Cognitive, Affective, & Behavioral Neuroscience*, (2017). 17 (6) , 1210-1220
- Queensland Government. (2008). Queensland plan for mental health 2007–2017 .
- Vanassche, S. , Swicegood, G. , & Matthijs, K. (2013). Marriage and children as a key to happiness? Cross-national differences in the effects of marital status and children on well-being. *Journal of Happiness Studies*, 14 (2) , 501-524 .
- Word heaith organization (2002). Gender and reroductive rights, glossary, sexual health. Retrived September, from www. Who. Int World Health Organization

